

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 15300/B/2011/2480936234

**Financovanie malých a stredných podnikov v Slovenskej republike
Bakalárska práca**

2011

Alexander Kačij

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Financovanie malých a stredných podnikov v Slovenskej republike

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: 3.3.6 Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra financií NHF

Školiteľ: Ing. Zuzana Neupauerová

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Alexander Kačij

Študijný program: financie, bankovníctvo a investovanie (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)

Študijný odbor: 3.3.6 Financie, bankovníctvo a investovanie

Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca

Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Financovanie malých a stredných podnikov v Slovenskej republike

Anotácia: Hlavnou úlohou zadanej bakalárskej práce je zadefinovanie malých a stredných podnikov, popis funkcií, ktoré tieto podniky vykonávajú, vymedzenie výhod a nevýhod tejto formy podnikov a najmä vyčlenenie bariér, ktoré bránia rozvoju malých a stredných podnikov.

Vedúci: Ing. Zuzana Neupauerová

Katedra: KF NHF – Katedra financií NHF

Vedúci katedry: doc. Ing. Pavol Ochotnický, CSc.

Dátum zadania: 13.01.2010

Dátum schválenia: 15.01.2010

doc. Ing. Pavol Ochotnický, CSc.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú bakalársku prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Týmto by som chcel vyjadriť svoju vďaku vedúcej bakalárskej práce Ing. Zuzane Neupauerovej za odbornú pomoc a cenné pripomienky pri písaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

KAČIČ, Alexander: *Financovanie malých a stredných podnikov v Slovenskej republike*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií NHF. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Zuzana Neupauerová – Bratislava: NHF EU, 2011, 51 s.

Cieľom práce je charakteristika zdrojov financovania malých a stredných podnikov na Slovensku. Práca obsahuje 4 kapitoly. Obsahuje 3 grafy, 15 tabuliek, 2 schémy a 3 prílohy. V prvej kapitole sú vymedzené malé a stredné podniky, ich funkcie, výhody a nevýhody. Pozornosť je venovaná aj bariéram ich rozvoja. Ďalej sú charakterizované jednotlivé zdroje financovania malých a stredných podnikov. V druhej kapitole sa charakterizuje hlavný cieľ a parciálne ciele práce. V ďalšej časti je uvedená metodika písania práce, ktorá obsahuje spôsoby a postupy použité pri písaní práce. Záverečná kapitola venuje pozornosť finančno-ekonomickej analýze konkrétneho podniku, pričom sa hodnotia pomerové finančné ukazovatele a je vykonaná horizontálna aj vertikálna analýza súvahy a výkazov ziskov a strát. V poslednej kapitole je tiež znázornená modelová situácia kúpy automobilu na úver a lízing. Výsledkom riešenia tejto problematiky je zhodnotenie finančno-ekonomickej situácie skúmaného podniku a navrhnutie najvýhodnejšieho splátkového plánu.

Kľúčové slová: financovanie, malé a stredné podniky, finančno-ekonomická analýza, úver, pomerové ukazovatele

ABSTRACT

KAČIČ, Alexander: *Financing of small and middle enterprises in Slovak Republic* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy, Department of Finance. – The head of thesis: Ing. Zuzana Neupauerová – Bratislava: EU NHF, 2011, 51 p.

The aim of this thesis is to characterize the sources of financing for small and middle companies in the Slovak Republic. The thesis is divided into four chapters. It contains 3 charts, 15 tables, 2 diagrams and 3 attachments. The first chapter focuses on the characteristics of small and middle enterprises, their functions, advantages and disadvantages. There are also characterized barriers to their development. Chapter also provides an overview of the various forms of financing. In the next chapter is described the main goal of this thesis and also partial goals. This thesis contains writing procedure which includes all concepts and sequences used in my work. The final chapter deals with the financial-economical analysis of a particular company, which includes analysis of financial ratios and vertical and horizontal analysis of financial statements. The last chapter also includes model situation of buying a car through loan and leasing. The solution of given topic is evaluation of financial-economical situation of particular company and selecting advantageous partial payment plan.

Key words: financing, small and middle enterprises, financial-economical analysis, loan, financial ratios

OBSAH

Úvod.....	9
1 MOŽNOSTI FINANCOVANIA MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV V SR.....	10
1.1 Vymedzenie malých a stredných podnikov	10
1.2 Výhody a nevýhody malých a stredných podnikov	11
1.3 Význam a funkcie.....	13
1.4 Bariéry rozvoja MSP	15
1.5 Financovanie MSP	16
1.5.1 Štandardné finančné zdroje	18
1.5.2 Alternatívne finančné zdroje	26
2 CIEĽ PRÁCE	30
3 METÓDY VÝSKUMU V BAKALÁRSKEJ PRÁCI	32
4 VÝSLEDKY A DISKUSIA.....	33
4.1 Stručná charakteristika podniku ZYX s.r.o.	33
4.2 Pomerové finančné ukazovatele.....	33
4.3 Finančno-ekonomická analýza	36
4.4 Financovanie nákupu úžitkového automobilu úverom	41
4.5 Financovanie lízingom	43
4.6 Porovnanie jednotlivých splátkových plánov	44
4.7 Vlastné návrhy a odporúčania	46
Záver.....	47
Použitá literatúra	49
Prílohy	51

Úvod

Malé a stredné podniky majú v ekonomike každého štátu svoje nezastupiteľné miesto. Sú jedným zo základných predpokladov dobre fungujúceho ekonomického systému a preto je dôležité ich dynamické napredovanie. Ich prednosťami sú vlastnosti ako flexibilita, výrazná inovačná aktivita, schopnosť pružnej reakcie na trhové zmeny a podobne. Napriek týmto výhodám, majú časté problémy s financovaním svojich aktivít. Hlavnou bariérou ich rozvoja je obmedzený prístup k úverovým zdrojom. Na rozdiel od veľkých podnikov nedisponujú dostatočnými zárukami alebo sú ich projekty považované za málo rentabilné a rizikové.

Hlavným cieľom tejto bakalárskej práce je vymedzenie jednotlivých foriem financovania malých a stredných podnikov. V praktickej časti sa budeme venovať finančno-ekonomickému analýze konkrétneho malého podniku. Bakalárska práca sa skladá zo štyroch kapitol.

Prvá kapitola je venovaná vymedzeniu malých a stredných podnikov, ich funkciám, výhodám, nevýhodám a bariéram ich rozvoja. Najväčšia časť je venovaná možnostiam financovania malých a stredných podnikov.

V druhej kapitole je vymedzený hlavný cieľ práce a na neho nadväzujúce parciálne ciele.

V tretej kapitole je popísaná metodika písania bakalárskej práce. V kapitole sú uvedené zdroje a spôsoby získavania údajov. Uvedené sú aj konkrétne metódy použité pri práci.

V poslednej štvrtej kapitole s názvom výsledky práce a diskusia je najprv predstavený skúmaný podnik a následne sú vyčíslené jeho pomerové ukazovatele. V ďalšej časti sa zaoberáme finančno-ekonomickou analýzou skúmaného podniku na základe súvah a výkazov ziskov a strát z rokov 2009 a 2010. Súčasťou štvrtej kapitoly je aj modelová situácia kúpy úžitkového automobilu na úver a lízing a následné porovnanie jednotlivých splátkových plánov.

1 MOŽNOSTI FINANCOVANIA MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV V SR

1.1 Vymedzenie malých a stredných podnikov

Pre vymedzenie termínov podnikateľ, podnik a podnikanie je na Slovensku rozhodujúci Obchodný zákonník¹. Podľa neho podnikateľom je:

- osoba zapísaná v obchodnom registri,
- osoba, ktorá podniká na základe živnostenského alebo iného oprávnenia,
- osoba podnikajúca na základe osobitných predpisov,
- fyzická osoba vykonávajúca poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Obchodný zákonník charakterizuje aj pojem podnik. Vymedzuje ho ako súbor hmotných, osobných a nehmotných zložiek podnikania. S podnikom súvisia aj veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré vlastní podnikateľ a slúžia mu na prevádzku podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú na tento účel slúžiť.

V poradí tretím pojmom, ktorý je vymedzený v Obchodnom zákonníku je podnikanie. Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť s cieľom maximalizovať zisk.

Malé a stredné podniky sú v dnešnom ekonomickom systéme dôležitým prvkom. V rozvinutých ekonomikách majú svoje pevné miesto, tvoria 90 % a viac zo všetkých podnikov. Významne pôsobia na zavádzanie nových produktov na trh, prispievajú k inovačnej činnosti a ku zdravému konkurenčnému prostrediu. Podieľajú sa na tvorbe pracovných miest.

Hlavné úlohy malých a stredných podnikov²:

- produkcia špecializovaných produktov a poskytovanie špecifických služieb, ktoré veľké podniky nie sú ochotné vyrábať kvôli neefektívnosti,
- podieľajú sa na tvorení výraznej strednej spoločenskej vrstvy, ktorej atribútom nie je iba vlastníctvo, ale aj určitý životný štýl.

¹ Zákon č.513/91 Zb. Obchodný zákonník.

² FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, 7.s. ISBN 80-89047-87-4.

Presné definovanie malých a stredných podnikov by sa hľadalo veľmi ťažko. Ich vymedzenie pre hospodárske potreby je veľmi pružné a závisí od konkrétnych cieľov a zamerania podniku. Malé a stredné podniky sa posudzujú z dvoch hľadísk: kvalitatívne a kvantitatívne.

Kvalitatívne podľa katalógu znakov, ktoré sú pre ne charakteristické. Medzi tieto znaky patria: spôsob riadenia, zásobovania, výroby, organizácie, výskumu, personalistiky a financovania.

Medzi najpoužívanejšie kvantitatívne znaky zaraďujeme: počet zamestnancov, výsledok hospodárenia, kapitálové vybavenie, pozícia na trhu.

Počet pracovníkov a finančné limity určujúce kategórie podnikov³:

- kategóriu mikro, malých a stredných podnikov tvoria podniky, pri ktorých počet zamestnancov nepresahuje 249 a ročný obrat nepresahuje 50 miliónov EUR a/alebo celková ročná bilančná hodnota nepresahuje 43 miliónov EUR,
- v rámci malých a stredných podnikov sa malý podnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná bilančná hodnota nepresahuje 10 miliónov EUR,
- mikropodnik sa definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná bilančná hodnota nepresahuje 2 milióny EUR.

1.2 Výhody a nevýhody malých a stredných podnikov

Malé a stredné podniky v porovnaní s veľkými podnikmi majú niekoľko zaujímavých výhod, na druhej strane disponujú aj určitými nevýhodami. Medzi hlavné **výhody** patria⁴:

- a) pružná reakcia na zmeny – malé a stredné podniky vzhľadom na obmedzenosť kapitálových zdrojov pociťujú výkyvy trhov citlivejšie ako veľké podniky; schopnosť rýchlej a pružnej reakcie na zmenu vyplýva z toho, že malé a stredné podniky nie sú zaťažované existenciou investičného majetku; na základe tohto faktu si zmena výrobného programu alebo predmetu činnosti nevyžaduje veľké zásahy do výrobnjej základne,

³ Spracované podľa: Podpora malého a stredného podnikania v SR 2009 – Sprievodca iniciatívami [online]. Dostupné na: < www.nadsme.sk/files/file/publikacie/2/sprievodca_iniciativami_09.pdf >.

⁴ PORVAZNÍK, J. 1996. *Manažment malého a stredného podnikania*. Bratislava: UDVEM pri EU, 1996, s.32 ISBN 80-225-0761-X.

- b) inovačná schopnosť – v týchto podnikoch je omnoho viac priestoru pre individuálnu iniciatívu; zamestnanci sú pri realizácii inovácii oveľa viac zaujatí ako zamestnanci vo veľkých podnikoch,
- c) tvorba pracovných miest – v malých podnikoch sú náklady na zriadenie pracovného miesta nižšie ako pri veľkých podnikoch,
- d) odolnosť voči hospodárskej recesii – táto odolnosť je väčšia pri malých a stredných podnikoch, jednak pre ich schopnosť pružnej reakcie na zmeny; ďalším dôvodom je fakt, že v čase krízy sa veľké podniky zbavujú neziskových výrob, ktoré môžu prebrať menšie podniky,
- e) rýchlosť prijímania rozhodnutí – rozhodnutia sa prijímajú omnoho rýchlejšie kvôli kratším rozhodovacím cestám; hlavnou prednosťou je úzky okruh majiteľov a ich vysoká účasť pri riadení podniku.

Na druhej strane majú malé a stredné podniky aj **nevýhody**⁵:

- a) obmedzené možnosti zamestnávania odborníkov v správe a riadiacej činnosti sú nedostatkom hlavne malých podnikov; správne povinnosti dané právnym poriadkom, daňovými zákonmi a predpismi sú podobné ako pri veľkých podnikoch; malé podniky však majú na tieto účely oveľa menšie finančné prostriedky, kladú preto na riadiacich pracovníkov zvýšené odborné i časové požiadavky,
- b) menšia finančná sila, s ktorou je úzko spätá horšia dostupnosť úverových zdrojov; nedostatok financií je veľkou bariérou pre malé a stredné podniky; znemožňuje to, či už vznik nových podnikov alebo rozvoj existujúcich, ktoré nemôžu realizovať vytýčené ciele a inovačné zámery,
- c) vyššia intenzita práce a menej priaznivé pracovné podmienky majú príčinu zvyčajne v obmedzených kapitálových zdrojoch menších podnikov a nutnosťou prežiť v silnej konkurencii; v malých a stredných podnikoch je majiteľ väčšinou aj manažérom a má bezprostredný záujem o maximalizáciu zisku, ktorá ho vedie k vlastnému vysokému vyťaženi, a takisto to isté vyžaduje aj od zamestnancov,
- d) obmedzené možnosti získavania výhod z rozsahu produkcie vyplývajú z malých možností a nízkej koncentrácie zhromažďovania výroby; menšie podniky môžu

⁵ PORVAZNÍK, J.1996. *Manažment malého a stredného podnikania*. Bratislava: UDVEM pri EU, 1996, 33.s. ISBN 80-225-0761-X.

zvyčajne objednať materiál len v malom množstve a nezískavajú tak rôzne zľavy, ktoré sa poskytujú pri veľkých množstvách,

- e) obmedzené prostriedky na propagáciu a reklamu oproti veľkým podnikom; tým samozrejme ťažšie ovplyvňujú budúcich potencionálnych zákazníkov; svoje produkty a služby preto umiestňujú predovšetkým na lokálne trhy; slabá propagácia negatívne ovplyvňuje veľkosť obratu a možnosť rastu.

Tabuľka č.1: Výhody a nevýhody MSP

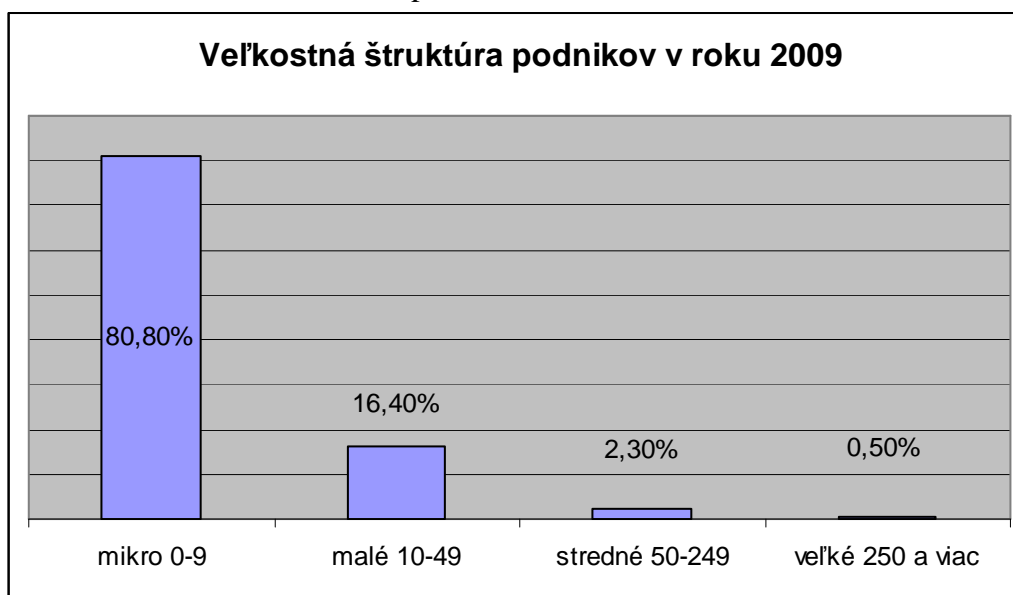
Výhody	Nevýhody
pružná reakcia na zmeny	zhoršená dostupnosť fin. zdrojov
inovačná schopnosť	obmedzenosť výhod z rozsahu produkcie
odolnosť voči hosp. recesii	obmedzené prostriedky na propagáciu
rýchlosť prijímania rozhodnutí	vysoká vyťaženosť pracovníkov
tvorba pracovných miest	obmedzená možnosť zamestnať špecialistov

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3 Význam a funkcie

Malé a stredné podniky majú veľký význam, čo dokazuje ich podiel na celkovom počte podnikov vyše 99 %. V krajinách EU malé a stredné podniky predstavujú 80 - 99 % podnikov, tvoria 50 – 80 % HDP a tvoria podiel na zamestnanosti od 55 do 70 %. Dá sa povedať, že sú pilierom národného hospodárstva.

Graf č.1: Veľkostná štruktúra podnikov v SR v roku 2009

Zdroj: vlastné spracovanie podľa NARMSP

Význam malých a stredných podnikov môžeme vyjadriť prostredníctvom ich funkcií⁶:

- a) spoločenská funkcia vyplýva zo zásad demokracie, kde občan má právo rozhodovať samostatne o svojom živote bez donútenia štátom a tretími osobami; právo na slobodné podnikanie sa realizuje cez prítomnosť silného sektora malých a stredných podnikov; so samostatnosťou je spojená snaha po výkonnosti, úspešnosti a ochota znášať riziko; nezávislí podnikatelia prispievajú k tvorbe slobodného myslenia v spoločnosti,
- b) hospodárska funkcia malých a stredných podnikov spočíva v pružnejšom reagovaní na zmeny trhových podmienok a majú významný podiel na zásobovaní obyvateľov tovarmi a službami; výhodou je priamy styk so zákazníkmi, čo umožňuje dokonalejšie uspokojovanie potrieb; veľký počet podnikov vytvára prostredie pre rôznorodosť tovarov a služieb, pre tvorbu pracovných miest a pre investovanie kapitálu,
- c) zamestnanecká a konjunkturálna funkcia – sú charakteristické udržiavaním už existujúcich pracovných miest a tvorbou nových; to znamená, že v období krízy zachovávajú pracovné miesta a v období expanzie vytvárajú nové,
- d) ponuková funkcia súvisí s flexibilitou a schopnosťou adaptácie malých a stredných podnikov; svojou flexibilitou sa dokážu rýchlo prispôbiť želaniam zákazníkov, majú schopnosť pružne vyhľadať trhové medzery a budovať si silné postavenie v určitom segmente na trhu; sú významným subdodávateľom veľkých podnikov vo viacerých odvetviach, a tým umožňujú veľkým podnikom rozširovať a dopĺňať sortiment výrobkov bez väčších výdavkov,
- e) exportná funkcia – malé a stredné podniky sa podieľajú na exporte priamo, ale aj nepriamo prostredníctvom subdodávok,
- f) štruktúrna funkcia sa prejavuje vyrovnávaním rozdielov medzi regiónmi v príjmoch, pracovných príležitostiach, ponuke tovarov a služieb; znižuje sa riziko monopolného postavenia jedného alebo viacerých veľkých podnikov v regióne,
- g) vzdelávacia funkcia – komunikácia v menších podnikoch medzi manažmentom je bezprostredná, pracovné pravidlá sú menej striktné a práca je pútavejšia; pre zamestnancov sú tieto typy podnikov prítlačivé z hľadiska sebarealizácie,

⁶ FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, 9.s. ISBN 80-89047-87-4.

- h) rastová funkcia – tieto podniky majú svoje zastúpenie pri výskumnej činnosti, vývoji, inovačných aktivitách a technickom pokroku; tieto prvky sú významné pre hospodársky rast každej ekonomiky.

1.4 Bariéry rozvoja MSP

Malým a stredným podnikom bránia v ich rozvoji určité bariéry, ktoré vyplývajú buď z podstaty malého a stredného podnikania alebo zo špecifických podmienok na podnikanie v Slovenskej republike.

K prvej skupine bariér patrí predovšetkým obmedzený prístup k úverovým zdrojom, ktorý je zapríčinený vysokou rizikovosťou malých a stredných podnikov. Riziko spočíva vo vysokej miere zadlženia a obmedzenej schopnosti ručenia. Dôsledkom toho je získavanie úverov za menej výhodných podmienok.

K druhej skupine bariér radíme:

- a) vysoké daňové zaťaženie – malé a stredné podniky majú v nákladovej štruktúre vyšší podiel mzdových nákladov oproti veľkým podnikom; prejavuje sa u nich tzv. vysoký daňový klin – ide o rozdiel medzi celkovými vynaloženými nákladmi práce na pracovníka a čistým príjmom zamestnanca; na Slovensku je to približne 50 %,
- b) zložitá legislatíva – jej neprehľadnosť spôsobuje vysokú administratívnu záťaž pre podniky; je to jedna z hlavných bariér rozvoja,
- c) nefunkčnosť kapitálového trhu – vlievanie financií cez kapitálový trh je tradičným nástrojom rozvoja podnikov; na Slovensku je však kapitálový trh nefunkčný a tak sú podniky odkázané na financovanie z vlastných kumulovaných zdrojov, ktoré sú pri podnikoch na Slovensku poddimenzované; z týchto dôvodov sa nemôžu v plnom rozsahu využívať alternatívne formy financovania.⁷

Organizácie združujúce podnikateľov považujú za hlavné bariéry⁸:

- neprímerane vysoké miestne dane a poplatky stanovené obcami a mestami,
- hranica 49 790 EUR pre povinnosť byť platcom DPH je veľmi nízka,
- vysoké poplatky za bankové služby,

⁷ FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, 13.s. ISBN 80-89047-87-4.

⁸ MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: TRIBUN, 2008, 27.s. ISBN 978-80-7399-590-4.

- prítomná byrokracia úradníkov, dlhé doby vybavovania, povinnosť predkladania potvrdení a dokladov o skutočnostiach, ktoré sa už nachádzajú v úradných registroch,
- dlhé doby konania súdov, čím sa aj v prípade úspechov znižuje šanca vymáhať pohľadávky od veriteľov,
- nízka legislatívna úroveň novoprijatých zákonov, z čoho vyplýva ich častá novelizácia,
- neprehľadný a komplikovaný systém projektovej pomoci zo štrukturálnych fondov,
- odvodové povinnosti z miezd, ale aj z príjmov živnostníkov do fondov,
- zákon o verejnom obstarávaní sťažuje účasť na súťaži najmä malým podnikateľom.

1.5 Financovanie MSP

V MSP sa financovanie orientuje na využitie všetkých možných zdrojov. Dôvodom je hlavne chronický nedostatok kapitálu, ale aj často obmedzený prístup k niektorým finančným zdrojom v dôsledku ich kratšej životnosti a vyššej rizikovosti. Prosperita a stabilita podnikov je založená na akumulácii kapitálu alebo na hľadaní zdrojov neustáleho dofinancovania.

Začínajúce podniky potrebujú kapitál na začatie a rozvoj aktivít. Nestále prostredie stimuluje existujúce podniky investovať do tovarových zásob a materiálo-technickej základne. Podnik, ktorý ostane stáť na určitom stupni vývoja, stráca konkurencieschopnosť a pružnosť.⁹

Základný princíp podľa ktorého by sa mal podnik financovať, je tzv. zlaté bilančné pravidlo: majetok, ktorý je v podniku viazaný trvale alebo dlhodobo, má byť krytý finančnými zdrojmi, ktoré sú podniku k dispozícii trvale alebo dlhodobo (tzv. finančne konsolidovanými zdrojmi). Trvale k dispozícii sú podnikom vklady vlastníkov, odpisy z dlhodobého majetku a zisk ponechaný v podniku. Dlhodobo má podnik možnosť požiadať o úverové zdroje.¹⁰

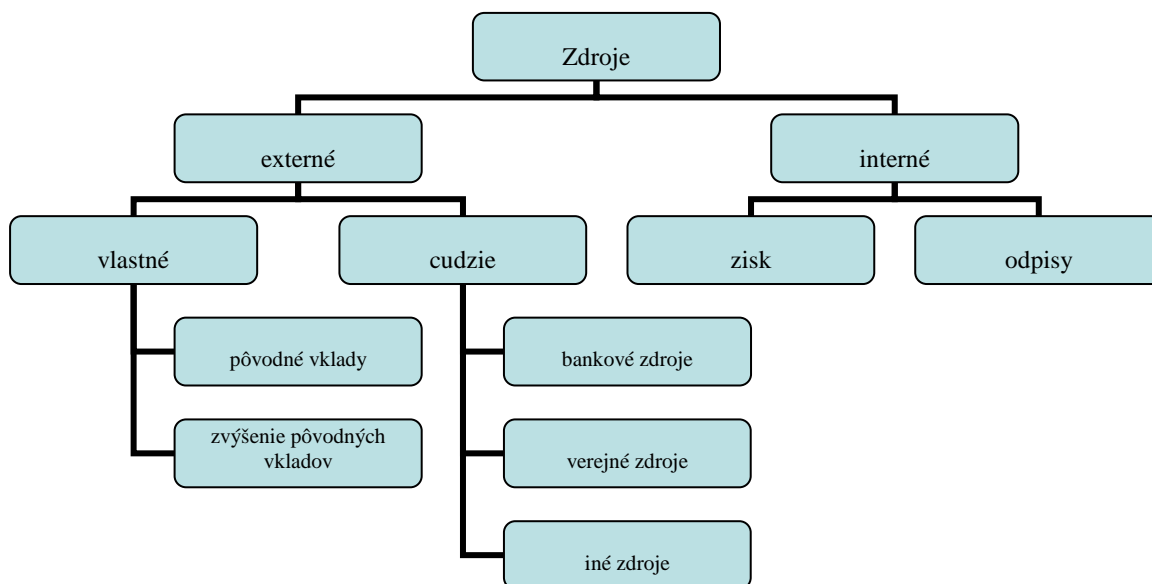
Na prelome tisícročí bola absencia možností financovania MSP jednou z najväčších bariér ich rozvoja. Tento fakt možno priradiť ku kolabujúcemu bankovému sektoru v tom období a absencii alternatívnych zdrojov financovania. Ako si ďalej ukážeme, v dnešnej dobe

⁹ BELANOVÁ, K. 2010. *Teória a politika podnikateľských financií. Praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010, 211.s. ISBN 978-80-225-3109-2.

¹⁰ FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, 88.s. ISBN 80-89047-87-4.

je situácia diametrálne odlišná. Nasledujúca schéma poukazuje na členenie zdrojov financovania MSP.

Schéma č.1: Zdroje financovania MSP

Zdroj: vlastné spracovanie podľa BELANOVÁ, K. 2010. *Teória a politika podnikateľských financií. Praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010, 212.s. ISBN 978-80-225-3109-2

Medzi bankové zdroje zaraďujeme úvery, ktoré sa delia na dlhodobé a krátkodobé. Medzi dlhodobé radíme obligácie, finančné úvery, dodávateľské úvery, lízing a forfaiting. Medzi krátkodobé patria: obchodný úver, stále pasíva, preddavky, bankové úvery a faktoring. K verejným zdrojom zaraďujeme štátnu pomoc a zdroje z fondov EÚ.

V odbornej literatúre je často uvádzané aj delenie finančných zdrojov na štandardné a alternatívne, ktoré je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.2: Zdroje financovania MSP

Štandardné zdroje				Alternatívne zdroje
Delenie podľa:	čas	zdroj	vlastník	
Zisk	trvalé	interné	vlastné	Finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie
Odpisy				
Vklady vlastníkov				
Finančná pomoc	dlhodobé	externé	cudzíe	Finančná pomoc zo štátneho rozpočtu
Dlhodobé a strednodobé úvery				Rizikový kapitál
Krátkodobé úvery				krátkodobé

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: TRIBUN, 2008, 44.s. ISBN 978-80-7399-590-4.

V ďalších kapitolách si charakterizujeme konkrétne formy financovania. Rozsah a štruktúra práce neumožňuje zaoberať sa všetkými možnosťami financovania MSP dopodrobna, preto cieľom je stručne a výstižne charakterizovať všetky hlavné formy financovania.

1.5.1 Štandardné finančné zdroje

Štandardné finančné zdroje sú také, ktoré sa už určitú dobu využívajú a pre podniky sú známe (vklady, bankové úvery, faktoring, lízing). Sú to zdroje s určitou históriou používania.

I. Medzi externé zdroje financovania podnikov patria:

Vklady vlastníkov

Vklady vlastníkov sú kapitálom, ktorý má podnik nepretržite k dispozícii. Môže ísť o vklady pri založení podniku alebo dodatočné vklady v priebehu jeho existencie. Výška vkladov sa odlišuje v závislosti od právnej formy podnikov.

V podniku jednotlivcov vklad nie je zákonom stanovený. Výšku vkladu určuje hlavne finančná náročnosť podnikateľského zámeru a taktiež schopnosť podnikateľa zhromaždiť potrebný kapitál z úspor.

Ďalšou právnou formou sú osobné spoločnosti kam patria verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť. Ani pri tejto forme Obchodný zákonník neupravuje výšku vkladu, ktorý tvorí základné imanie podniku. Výška vkladu je na zmluvnej dohode medzi jednotlivými spoločníkmi.

Vo verejnej obchodnej spoločnosti môžu byť vklady spoločníkov v rôznej výške. Od výšky vkladu sa odvíja ručenie za záväzky spoločnosti. Okrem toho ručia aj celým svojím osobným majetkom. Zisk si rozdeľujú v súlade so spoločenskou zmluvou.

V komanditnej spoločnosti poznáme dva typy spoločníkov: komanditisti a komplementári. Vklady a ručenie komplementárov je totožné ako pri spoločníkoch vo verejnej obchodnej spoločnosti. Komanditisti ručia len do výšky svojho nesplateného vkladu, ktorý je zapísaný v obchodnom registri. Zisk sa rozdeľuje podľa spoločenskej zmluvy. Minimálny vklad komanditistu je 250 eur.

Ďalším druhom spoločností sú kapitálové spoločnosti kam zaraďujeme spoločnosť s ručením obmedzeným a akciovú spoločnosť.

Spoločnosť s ručením obmedzeným je najčastejšou právnou formou spomedzi malých a stredných podnikov. Obchodný zákonník tu stanovuje minimálnu výšku základného imania

na 5 000 eur a minimálnu výšku vkladu spoločníka na 750 eur. Podľa zákona ju môže založiť jeden zakladateľ, maximálne však 50 spoločníkov.

Vo forme akciovej spoločnosti vystupuje veľmi malý počet malých a stredných podnikov. Vklady vlastníkov, ktoré tvoria základné imanie sa získavajú na kapitálovom trhu prostredníctvom predaja akcií spoločnosti. Dolná hranica základného imania je stanovená na 25 000 eur.

V družstvách základné imanie tvoria členské vklady, ktoré môžu mať peňažnú formu, ale aj formu vecných vkladov. Stanovy družstva určujú výšku základného imania. Dolná hranica je však určená Obchodným zákonníkom na 1 250 eur. Minimálny počet členov je 5 alebo 2 právnické osoby.

Úverové zdroje

Úver je forma dočasného poskytnutia prostriedkov medzi ekonomickými subjektmi s prísľubom ich vrátenia v stanovenej lehote, zvyčajne s dohodnutým úrokom. Úverové zdroje členíme na dlhodobé, strednodobé a krátkodobé.

Medzi dlhodobé a strednodobé úverové zdroje zaradujeme¹¹:

- a) **Obligácie** – sú to cenné papiere, ktoré sú vydávané emitentom s cieľom získať úverové prostriedky. Proces prebieha tak, že vydané obligácie sú umiestnené na kapitálový trh, kde sa predajú inému subjektu. Obligácia sa tým pádom stáva záväzkom emitenta voči majiteľovi obligácie, ktorý je veriteľom. Emisiou obligácii získavajú prostriedky len veľké spoločnosti. Pre malé a stredné podniky je táto forma úveru prakticky nedostupná.
- b) **Finančné úvery** – poskytujú a splácajú sa v peňažnej forme pričom základ tvorí úverová zmluva medzi dlžníkom a veriteľom. Veriteľmi sú obchodné banky, ale môžu to byť aj podniky, keď si podniky požičiavajú medzi sebou. Obchodné banky poskytujú malým a stredným podnikom komerčné úvery, ktoré členíme na:
 - Rozvojové úvery - na zakúpenie hmotného a nehmotného dlhodobého majetku. Obvykle sa jedná o financovanie investičného zámeru ako je nákup strojov alebo rekonštrukcia dlhodobého majetku. Na poskytnutie úveru je potrebná podrobná finančno-ekonomická analýza vrátane zhodnotenia úverovaného projektu a dlhodobý výhľad finančnej situácie dlžníka. Banka si vyžaduje krytie úveru

¹¹ MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: TRIBUN, 2008, 48.s. ISBN 978-80-7399-590-4.

nehnutelnosťou alebo prvotriednou osobou. Výška úveru, termín čerpania, spôsob ručenia, úročenie a iné náležitosti sa dohodnú v úverovej zmluve.

- Hypotekárne úvery – komerčné banky ich poskytujú na základe licencie. Sú určené na financovanie nákupu, výstavby a rekonštrukcie nehnuteľností. Malým a stredným podnikom sa poskytujú v malom rozsahu.
- Iné úverové formy – patria sem devízové úvery na čiastočné prefinancovanie dovozov dlhodobého majetku zo zahraničia, úvery na otvorenie akreditívu, úvery na krátkodobé preklopenie nedostatku vlastných zdrojov a iné.

c) **Dodávateľské úvery** – poskytujú ich dodávateľia svojim odberateľom v tovarovej forme. Ale odberatelia ich splácajú už vo forme peňazí. Zväčša ide o strednodobý úver na základe zmluvy, ktorá určuje lehotu splácania a podmienky dodania. Predmetom tohto úveru sú najčastejšie stroje a výrobné zariadenia. V praxi sú zaužívané dva druhy podmienok:

- Po uzatvorení zmluvy dodávka prechádza hneď do vlastníctva odberateľa, ktorý sa zmluvne zaväzuje hodnotu dodávky splatiť splátkami. Dodané zariadenie slúži aj ako zábezpeka pre dodávateľa počas úverového vzťahu. Dodávateľ preto stanovuje termíny a výšku splátok tak, aby si bol istý, že v každom okamihu trhová hodnota zábezpeky prevyšuje zostatok dlhu v takej výške, aby pokryla dlh a náklady s prípadným predajom záruky.
- Dodávateľ ostáva aj po dodávke majiteľom dodaného zariadenia a to po celú dobu úverového vzťahu. Vlastníkom sa odberateľ stane až po zaplatení všetkých splátok. Ak odberateľ mešká so splátkami môže si dodávateľ vziať zariadenie späť, pretože je stále jeho vlastníkom.

Pri dodávateľskom úvere úrokové miery nie sú explicitne stanovované. Preto sa môže zdať ako veľmi výhodný, netreba však zabúdať, že dodávateľ môže zahrnúť úroky priamo do celkovej ceny dodávky. Spravidla sú tieto úroky vyššie ako pri finančných úveroch. Vzhľadom na menšiu dostupnosť finančných úverov sú dodávateľské úvery dôležitým úverovým zdrojom pre malé a stredné podniky.

d) **Leasing** – veľmi častá forma získavania dlhodobého majetku pre MSP. Leasing by sme mohli charakterizovať ako prenájom rôznych súčastí dlhodobého majetku (stroje, dopravné prostriedky) zákazníkom (organizácie, podniky, fyzické osoby), ktoré ich používajú za úhradu (leasingová platba) podľa zmluvne dohodnutých podmienok. Z finančného hľadiska ide o špecifickú formu úverového krytia dlhodobých potrieb

nájomcov.¹² Leasing členíme podľa času, na ktorý sa uzatvára na operatívny a finančný.

Operatívny leasing sa uzatvára na kratšiu dobu, vždy však na kratšiu dobu ako je životnosť zariadenia. Je uplatňovaný napríklad pri krátkodobom prenájme počítačov alebo dopravných prostriedkov. Majiteľom príslušného zariadenia je po celý čas leasingová spoločnosť, ktorá o ňom riadne účtuje, vykonáva odpisy, zabezpečuje jeho údržbu a poistenie. Nájomca platí dohodnutú leasingovú platbu, v ktorej je zahrnutá používaním opotrebovaná hodnota, zisková a riziková prirážka. Po uplynutí zmluvne dohodnutej lehoty vlastníctvo zariadenia neprechádza na nájomcu, ale vráti sa leasingovej spoločnosti. Pri tomto druhu leasingu je možné zmluvu predčasne zrušiť.

Finančný leasing je dlhodobá zmluva (kontrakt). Lehota prenájmu zahŕňa veľkú časť životnosti prenajímaného majetku a končí sa prevodom do vlastníctva nájomcu. Vlastníkom majetku je počas trvania zmluvy leasingová organizácia, ktorá ho odpisuje. Ale ostatné povinnosti ako poistenie a údržba prechádzajú na nájomcu s ohľadom na budúci prechod majetku do jeho vlastníctva. Zmluva stanovuje takú starostlivosť o predmet leasingu, aby jeho hodnota v období leasingového vzťahu prevyšovala ešte nesplatenú časť platieb.

Leasingová zmluva zakotvuje všetky dôležité aspekty nájomného vzťahu. Sú to najmä: doba trvania zmluvy, úprava o poistení a zabezpečení údržby, výška akontácie, frekvencia a výška platieb, prípadne aj dohoda o bankovej záruke.

Leasingová platba je zložená z dvoch častí, ktoré leasingovej spoločnosti pokrývajú:

- Splátku obstarávacej ceny predmetu leasingu.
- Leasingovú maržu, ktorá zahŕňa – náklady služieb, úrok z preddavku, úrok z úveru a rizikovú prirážku.

Hlavnou výhodou leasingu je, že podnikateľ nemusí disponovať veľkou sumou peňazí. Postupne platené leasingové splátky platí už z dôchodkov, ktoré mu vyplynuli z používania predmetu leasingu. Predmet leasingu navyše nezvyšuje aktíva nájomcu a preto nie je potrebné finančné krytie - to zvyšuje úverovú schopnosť podniku vo vzťahu k bankám. Výhodou leasingových platieb je, že znižujú jeho zisk ako základ dane z príjmov – sú to náklady.

Čo sa týka nevýhod, spočívajú v tom, že: nadobúdanie majetku leasingom je drahšie ako priama kúpa, leasingové platby odčerpávajú väčšinu dôchodku plynúceho z využívania

¹² FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, 106.s. ISBN 80-89047-87-4.

predmetu leasingu a na nájomcu je prenesená veľká časť vlastníckych rizík (poistenie, údržba).

- e) **Forfaiting** - je zaujímavý pre MSP, ktoré exportujú časť produkcie. Ide o predaj pohľadávky exportéra voči zahraničnému odberateľovi pred lehotou splatnosti. Spravidla ide o lehotu splatnosti vyššiu ako jeden rok. Kúpou pohľadávok sa zaoberá špecializovaná spoločnosť – forfaitér. Ten pri kúpe pohľadávky uhradí vývozcovi sumu pohľadávky zníženú o svoju províziu. Štruktúra provízie: úrok za dobu od odkúpenia pohľadávky do lehoty jej splatnosti, riziková prirážka, náklady forfaitingu a zisková prirážka.

Výhodou pre vývozcu je, že pre neho sa predaj na úver mení na predaj za peniaze. Tým znižuje viazanie kapitálu v pohľadávkach. Nevýhodou sú väčšinou vysoké provízie forfaitérov, ktoré znižujú zisk.

Medzi krátkodobé úverové zdroje patria¹³:

a) **Obchodný úver**

Jeho hlavnou črtou je, že sa neposkytuje vo forme peňazí, ale v naturálnej forme. Obchodný úver poskytuje dodávateľ odberateľovi tak, že za dodávky tovaru sa platí po uplynutí dohodnutej lehoty. Úver ma formu záväzku voči dodávateľovi. V prípade ak odberateľ neuhrádza svoje záväzky v dohodnutej lehote, vzniká mu záväzok po lehote splatnosti. Obchodný úver je určitým spôsobom krytý, existujú tri spôsoby ručenia:

- odberateľ má otvorený účet u dodávateľa do dohodnutej výšky,
- dodávateľ požaduje podpísaný dlžný úpis splatný k určitému termínu,
- odberateľ vystavuje zmenku v prospech dodávateľa.

Obchodný úver sa na prvý pohľad môže zdať ako bezúročný. Opak je však pravdou, pretože dodávateľ si úrok prirátava do ceny tovaru.

b) **Stále a nestále pasíva**

Sú to úverové zdroje, ktoré vznikajú v podniku automaticky a bezplatne. Sú k dispozícii na krytie potrieb v dôsledku zúčtovacieho a platobného styku. Zaraďujeme sem napr. záväzky voči zamestnancom, voči štátnemu alebo miestnemu rozpočtu.

Záväzky voči zamestnancom považujeme za finančný zdroj v dôsledku toho, že zamestnanci pracujú denne, ale mzda sa vypláca až v neskoršom termíne. Podobne je to aj pri

¹³ FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004, s.131 ISBN 80-89047-87-4.

záväzkoch voči štátnemu alebo miestnemu rozpočtu. Podniky platia dane s určitým oneskorením po skončení daňového obdobia. Teda majú k dispozícii prostriedky, ktoré patria štátu.

c) Preddavky od odberateľov

Ide o úver, ktorý čerpá dodávateľ od odberateľa v peňažnej forme ešte pred uskutočnením dodávky. Dodávateľ tým získa bezúročný úver a spláca ho dodávkami. Podmienky poskytnutia sú otázkou vzájomnej dohody. Preddavky sú pre obe strany výhodné – odberateľ si zabezpečí nákup a dodávateľ predaj.

d) Krátkodobé bankové úvery

Medzi hlavné krátkodobé úvery patria¹⁴:

- **kontokorentný úver** – predstavuje dohodu medzi bankou a klientom, na základe ktorej sa poskytuje úver prostredníctvom bežného účtu klienta. V prípade ak má na bežnom účte klient svoje prostriedky, ešte nedochádza k čerpaniu úveru. Ak je na účte kreditný (kladný) zostatok, banka platí podniku dohodnuté platby (úroky). Ale ak je zostatok na účte pasívny (debetný), banka v tej chvíli poskytuje úver. Poskytuje ho automaticky do dohodnutej výšky (úverový limit). Výhodou kontokorentného úveru je fakt, že klient nemusí pri každom prechode do debetného zostatku žiadať o nový úver. Náklady úveru bývajú však vyššie ako pri iných typoch úverov,
- **eskontný úver** – banka poskytuje úver odkúpením zmenky od jej posledného majiteľa pred jej splatnosťou, pričom si zráža diskont ako úrok za obdobie od nákupu do splatnosti zmenky. Zmenkou sa rozumie cenný papier, ktorým subjekt prikazuje inému subjektu, aby tretej osobe uhradila v určitom čase určitú peňažnú sumu,
- **akceptačný a avalový úver** – pri týchto typoch úverov banka neposkytuje úver priamo v peňažnej forme, ale poskytuje svoje dobré meno, aby sa prostredníctvom neho získali financie. Akceptačný úver je odvodený od akceptu zmenky. Ten predstavuje prijatie zmenkového záväzku a akceptant sa stáva zmenkovým dlžníkom. Avalový úver je odvodený od avalu zmenky. Banka za záväzok klienta preberá záruku voči tretej osobe. Tieto typy úverov sú veľmi zriedkavé v rámci malých a stredných podnikov,
- **lombardný úver** – banka ho poskytuje na základe záložného práva na hnutel'ný majetok alebo práva. Poskytuje ho maximálne do 60 – 90 % hodnoty zálohy. Ako záloha (lombard) môžu slúžiť napr. : cenné papiere, tovar, pohľadávky, vkladné

¹⁴ HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina: GEORG Žilina, 2009, 175.s. ISBN 978-80-89401-1.

knižky, drahé kovy, práva. Ak dlžník nespláca záväzky, banka môže lombard predať a uhradiť si tým pohľadávku,

- **účelový úver** – banky ich poskytujú podnikom na presne vytýčené účely. Žiadosti o účelový úver sa posudzujú samostatne. Je možné ho čerpať jednorazovo alebo postupne, a takisto ho možno aj splácať. Úver je vedený na jednoduchom úverovom účte.

e) Faktoring

Faktoring predstavuje predaj krátkodobých pohľadávok vyplývajúcich z predaja tovarov a služieb veriteľom špecializovaných finančných inštitúcií. Subjektmi faktoringových operácií sú: veriteľ (dodávateľ tovaru), dlžník (odberateľ tovar) a faktoringová spoločnosť. Zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom a bankou (faktorom). Zmluva obsahuje podmienky splatnosti pohľadávky a zoznam odberateľov. Banka vykonáva audit dodávateľa a overuje si platobnú schopnosť jednotlivých odberateľov tovaru. Náklady faktoringu sú zhrnuté do faktoringovej provízie, ktorú tvorí riziková zložka, náklady na spracovanie faktoringovej zmluvy a úrok.

II. medzi interné zdroje financovania podnikov patria:

Odpisy dlhodobého majetku

Odpisy sú peňažným vyjadrením opotrebovania dlhodobého majetku. Počas doby životnosti dlhodobého majetku sa zahŕňajú do nákladov, ale nie sú súčasťou výdavkov. Prostredníctvom odpisov sa kapitál viazaný v dlhodobom majetku postupne transformuje naspäť v peňažnej forme. Tak vzniká dôležitý interný zdroj financovania. Tento zdroj má slúžiť na obnovu dlhodobého majetku po ukončení jeho životnosti.

Pri výpočtoch výšky odpisov rozhodujú tri veličiny: odpisová základňa, doba odpisovania príslušnej zložky majetku a použitá odpisová metóda.

V praxi poznáme odpisy účtovné a daňové. Účtovné sa používajú v účtovníctve a ich úlohou je čo najpresnejšie zachytiť reálne opotrebenie. Daňový odpis uznáva štát ako náklad pri výpočte dane z príjmov. Rozdiel medzi účtovnými a daňovými odpismi môže byť kladný aj záporný. Ak daňové odpisy sú vyššie ako účtovné, podnik si môže rozdiel odpočítať od základu dane ako odpočítateľnú položku. V opačnom prípade si musí základ dane zvýšiť o daný rozdiel.

Zisk

Z interných zdrojov financovania má najväčší význam samofinancovanie (financovanie zo zisku). Výsledok hospodárenia (zisk alebo stratu) možno určiť dvoma spôsobmi¹⁵:

- rozdiel medzi vlastným imanom na konci a na začiatku sledovaného obdobia,
- rozdiel medzi výnosmi a nákladmi.

V praxi podnikov na Slovensku sa výsledok hospodárenia člení do troch kategórií: z hospodárskej činnosti, z finančnej činnosti a z mimoriadnej činnosti. Výsledok hospodárenia z hospodárskej a finančnej činnosti tvoria výsledok hospodárenia z bežnej činnosti. K nemu sa prirába výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti a dostaneme výsledný účtovný výsledok hospodárenia. Ten sa upravuje o pripočítateľné a odpočítateľné položky. Vzniknutý základ dane sa násobí percentom dane a dostávame sumu (daň), ktorú musí podnik uhradiť daňovému úradu.

Samofinancovaním sa rozumie financovanie podnikových potrieb z tej časti zisku, ktorá zostane podniku po úhrade daní, príspevkov do fondov (napr. rezervný fond) a dividend. Zisk určený na financovanie potrieb podniku sa môže v podniku ponechať takto:

- a) časť zisku vykázaného v súvahe sa pridelí na financovanie potrieb podniku:
 - v osobných spoločnostiach a podnikoch jednotlivca pripísaním zisku na kapitálové konto, tým sa majiteľ vzdáva príslušnej časti zisku,
 - v kapitálových spoločnostiach priradením zisku do rezerv (zákonných, štatutárnych a dobrovoľných) alebo prevedením zisku do nasledujúceho roka.
- b) vytvorením tichých rezerv podnik zníži zisk vykazaný v bilancii, a to najmä:
 - nadhodnotením záväzkov,
 - podhodnotením záväzkov.

V prípade ponechania bilančného zisku sa zvýši vlastná kapitálová základňa buď zvýšením základného imania, prevodom zisku do ďalšieho roka alebo zvýšením zjavných rezerv. Keďže ide o rozdelenie zisku zachyteného v súvahe, k zvýšeniu základného imania dochádza prostredníctvom príslušného využitia zisku. Preto hovoríme o zjavnom samofinancovaní.

Ak sa v podniku vytvárajú tiché rezervy, ktoré nie sú pozorovateľné, hovoríme o skrytom (tichom) samofinancovaní. Pri tichom samofinancovaní sa zvyšuje efektívny, skutočný kapitál, ktorým podnik môže disponovať. Vlastné imanie sa nezvyšuje.

¹⁵ VLACHYNSKÝ, K. 2007. *Podnikové financie*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 129.s. ISBN 978-80-8078-258-0.

Samofinancovanie môžeme rozdeliť ešte na dobrovoľné a povinné. Povinné vyplýva zo zákona a zákonodarca stanovuje povinné vklady na tvorbu zjavných a štatutárnych rezerv. Okrem toho sú stanovené aj podmienky na ocenenie majetku, ktoré vedú k tvorbe skrytých rezerv. K dobrovoľnému dochádza, ak podnik dobrovoľne tvorí štatutárne rezervy, alebo ak prideliť sumu do rezervných fondov.

Ostatné zdroje financovania MSP

Zaraďujeme sem¹⁶:

- a) zdroje z predaja majetku – podnik ich získava predajom vyradeného dlhodobého majetku po uplynutí doby jeho odpisovania; sú situácie, keď podnik predáva aj plne funkčné časti majetku v dôsledku reštrukturalizácie podnikovej činnosti alebo vplyvom zlej finančnej situácie,
- b) zdroje z využívania výsledkov vedecko-technického pokroku – vznikajú, keď podnik obnovuje opotrebovaný majetok za nižšiu cenu, ako bola obstarávacía cena starého majetku; reprodukčná cena daného majetku sa pri zachovaní vlastností znižuje (napr. pri výpočtovej technike); tým sa uvoľní kapitál, ktorý bol pôvodne viazaný v danom majetku,
- c) zdroje z uplatňovania racionalizačných opatrení – môže sa jednať o rôzne drobné zmeny, ale celkový efekt môže priniesť veľké úspory; prostredníctvom týchto zmien možno získať interné finančné zdroje najmä znižovaním nákladov alebo nižšou potrebou viazania podnikového majetku.

1.5.2 Alternatívne finančné zdroje

Ich presné vymedzenie sa v odborných literatúrach často rozchádza. Všeobecne ich môžeme charakterizovať ako zdroje, ktoré podniky využívajú v oveľa menšom množstve a majoritná väčšina podnikov nemá dostatočné informácie o postupe pri ich získavaní. Zaraďujeme sem rizikový kapitál, dotácie zo štátneho rozpočtu, príspevkové a úverové programy a prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ. V nasledujúcich častiach si priblížime len niektoré alternatívne finančné zdroje, keďže rozsah práce nám neumožňuje venovať sa všetkým formám alternatívneho financovania.

¹⁶ VLACHYNSKÝ, K. 2007. *Podnikové financie*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 165.s. ISBN 978-80-8078-258-0.

Rizikový (venture) kapitál

Rizikový kapitál vstupuje do MSP s cieľom získať majetkový podiel v perspektívnom podniku. Tento spôsob získavania kapitálu má korene v USA, datuje sa od roku 1970. Do Európy sa financovanie rizikovým kapitálom dostalo až v druhej polovici osemdesiatych rokov. Vznikli špecializované spoločnosti a fondy rizikového kapitálu s cieľom získavať zdroje od investorov. Následne sa tie zdroje vkladajú formou rizikového kapitálového investovania do podnikov.

Pri hľadaní príjemcov kapitálu sa posudzujú podnikateľské plány, spôsob riadenia investícií, kvalita manažmentu a v neposlednom rade aj návratnosť investícií.

Rozdiel v jednotlivých fondoch spočíva jednak odvetvovým zameraním, ale hlavne tým, ktorú fázu rozvoja podniku podporujú. Podľa toho financovanie rizikovým kapitálom delíme na¹⁷:

- predštartovné financovanie (seed capital) – financovanie rozvoja výrobku, na ktorého výrobu vznikne podnik v budúcnosti,
- štartovné financovanie (start-up capital) – kapitálový vklad do zakladaného podniku,
- financovanie začiatočného rozvoja (early stage expansion capital) – podpora už existujúceho podniku,
- rozvojové financovanie (expansion capital) – na rozvoj perspektívnych aktivít,
- manažérska kúpa podniku (start-up capital) – ide o kúpu externou skupinou manažérov, ktorá je finančne krytá spoločnosťou rizikového investovania,
- manažérsky výkup (management buy-out – MBO) – manažment spoločnosti kúpi kvalifikovaný podiel akcií a tým sa stane vlastníkom spoločnosti.

Rizikový investor spolupracuje s podnikom dlhodobo, v ktorom sa stal podielníkom. Napomáha podniku v rozvoji svojimi skúsenosťami a znalosťami. Rizikový vklad ma nielen finančnú dimenziu, ale podniku sa poskytujú aj manažérske kvality. Výhodou pre podniky prijímajúce tento kapitál je hlavne: nadobudnutie kapitálu bez hmotného zabezpečenia a dlhodobá podpora investora, ktorý má záujem aj na raste podniku. Protihodnotou týchto výhod býva to, že investor sa podieľa pri riadení podniku a nárokuje si aj určitý podiel na zisku.

¹⁷ VLACHYNSKÝ, K. 2007. *Podnikové financie*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 110.s. ISBN 978-80-8078-258-0.

Štátna podpora MSP

Inovačný fond

Bol zriadený Ministerstvom hospodárstva SR a je zameraný na trvalý rozvoj duchovných hodnôt v oblasti vedy, výskumu a vývoja s cieľom urýchliť inovačný vývoj v SR. Inovačný fond je neinvestičný fond, ktorý pracuje na princípe návratného financovania. Pre zabezpečenie návratnosti finančných prostriedkov požaduje pri uzatváraní zmlúv aj zriadenie záložného práva na majetok žiadateľa finančnej podpory.¹⁸

Slovenská záručná a rozvojová banka (SZRB), a.s.

V Slovenskej záručnej a rozvojovej banke je 100-percentným akcionárom štát, jej význam v podpore malých a stredných podnikov spočíva v poskytovaní podpory kombinovaným spôsobom. Svoje programy realizuje prostredníctvom poskytovania úverov, záruk a nenávratných finančných prostriedkov. Zdrojové krytie si banka zabezpečuje transfermi zo štátneho rozpočtu a z vlastných výnosov.

Záručné programy poskytuje SZRB na finančné úvery pre podniky, ktoré nemajú dostatok zabezpečovacích prostriedkov.

SZRB má pre malých a stredných podnikateľov široké portfólio úverov: Úver PODNIKATEĽKA, MIKROúver, POLNOúver, Úver podnikanie mladých a mnoho ďalších.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NADSME)

NADSME realizuje pôžičky a úvery v rámci malých a stredných podnikov. Cieľom jej programov je posilnenie prístupu menších podnikateľov ku kapitálovým zdrojom. Jedná sa hlavne o krátkodobé pôžičky a strednodobé úvery. Portfólio NADSME tvoria: úvery, poradenstvo a vzdelávanie, rizikový kapitál a program investičnej pripravenosti.

Najfrekvencovanejší je Mikropôžičkový program, ktorý je určený pre podniky s maximálne 50 zamestnancami. Program je zameraný na podnikateľský rozvoj, zvýšenie miery prežitia, udržanie zamestnanosti a tvorbu nových pracovných príležitostí. Pôžička je určená na obstaranie hnutel'ného a nehnuteľného majetku, nákup zásob, materiálu či tovaru. Výška mikropôžičky je maximálne 50 000 eur a doba splatnosti od 6 mesiacov do 4 rokov.

¹⁸ Spracované podľa: Informácia o inovačnom fonde [online]. Dostupné na: <<http://www.economy.gov.sk/-inovacny-fond-6195/127880s>>.

Rozsah zabezpečenia závisí od rizikovosti podnikateľského zámeru. Spravidla sa využíva záložné právo k hnutel'nému a nehnuteľnému majetku.¹⁹

EXIMBANKA SR

EXIMBANKA SR podporuje vývozcov so sídlom na Slovensku, ktorí za zmluvne dohodnutých podmienok vyrábajú tovary (služby) určené na vývoz. Pri dosahovaní tohto cieľa EXIMBANKA SR pôsobí v dvoch oblastiach – financovanie a poisťovanie vývozných úverov.

Prostredníctvom bankových produktov je umožnený ľahší prístup exportéra k financovaniu vývozného kontraktu, prípadne k získaniu rôznych foriem záruk.

Poistné produkty zabezpečujú elimináciu možných rizík neplatenia zo strany dlžníkov, kde často dochádza k platobnej neschopnosti kupujúceho alebo jeho platobnej nevôli.

Finančná podpora zo štrukturálnych fondov EÚ

Politika EÚ je založená na finančnej solidarite a umožňuje využiť približne 35% rozpočtu EÚ. Slovensko začalo čerpať v 90. rokoch z predvstupových fondov EÚ, po vstupe nám boli sprístupnené štrukturálne fondy. V programovom období 2007 – 2013 bude môcť SR čerpať 11 287 mil. eur z týchto fondov. Najväčší podiel na tejto sume majú štrukturálne fondy (Európsky fond pre regionálny rozvoj a Európsky sociálny fond) a Kohézny fond.

Európsky fond regionálneho rozvoja – financuje infraštruktúru, investície na tvorbu pracovných miest, miestne rozvojové projekty a pomoc malým podnikom.

Európsky sociálny fond – podporuje návrat nezamestnaných do práce prostredníctvom financovania odbornej prípravy.

Kohézny fond poskytuje prostriedky na projekty v oblasti zlepšenia a ochrany životného prostredia a rozvoj dopravných sietí.

¹⁹ Spracované podľa: Mikropôžičkový program – popis a podmienky [online]. Dostupné na: <<http://www.nadsme.sk/content/mikropozickovy-program-popis-a-podmienky>>.

2 CIEĽ PRÁCE

Hlavným cieľom bakalárskej práce je prehľad a zhodnotenie rôznych možností financovania malých a stredných podnikov v Slovenskej republike. V prvej kapitole sa oboznamujeme so štandardnými a alternatívnymi finančnými zdrojmi. Na základe dostupných informácií je charakterizované financovanie z interných zdrojov, externých zdrojov, a taktiež finančná podpora zo strany štátu a Európskej únie.

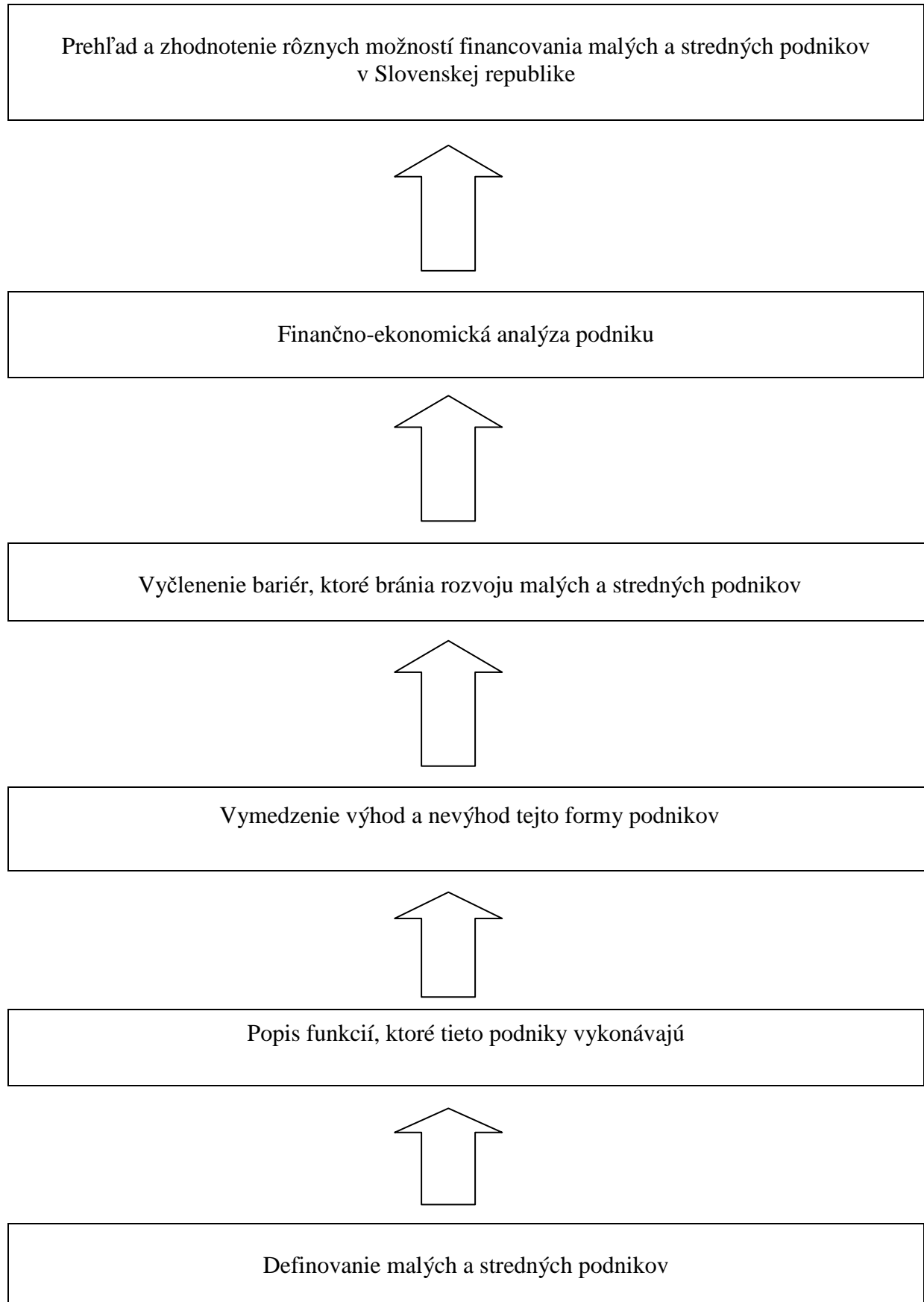
Vzhľadom na obsiahlosť hlavného cieľa, sa v prvej časti venujeme týmto parciálnym cieľom:

- definovanie malých a stredných podnikov,
- popis funkcií, ktoré tieto podniky vykonávajú,
- vymedzenie výhod a nevýhod tejto formy podnikov,
- vyčlenenie bariér, ktoré bránia rozvoju malých a stredných podnikov.

V praktickej časti práce je rozobratá finančno-ekonomická analýza konkrétneho podniku. Súčasťou tejto kapitoly je aj porovnanie vybraných možností financovania, konkrétne finančného lízingu a bankového úveru.

Nasledujúca schéma znázorňuje štruktúru cieľov bakalárskej práce. Hlavný cieľ práce je podporený jednotlivými čiastkovými cieľmi.

Schéma č.2: ŠTRUKTÚRA CIEĽOV BAKALÁRSKEJ PRÁCE

3 METÓDY VÝSKUMU V BAKALÁRSKEJ PRÁCI

Písanie a príprava bakalárskej práce predstavuje dlhodobý proces skúmania aktuálnych, ale aj rôznych historických materiálov, ako aj výskum v teoretickej rovine. Na základe nájdených materiálov sme mohli pochopiť danú problematiku a pristupovať tak odbornejšie k danej téme.

Metódy výskumu, ktoré sme použili v bakalárskej práci vychádzajú z definovania hlavného a parciálnych cieľov. Samotnému spracovávaniu a písaniu práce predchádza vyhľadávanie, zber a triedenie informácií. Je nevyhnutné posúdiť pravdivosť týchto informácií, predovšetkým pri štatistických a číselných údajoch. Bariérou pri písaní je často nedostupnosť najnovších aktuálnych informácií. Napriek tomu som sa snažil čerpať z aktuálnych zdrojov.

Pri získavaní teoretických poznatkov vychádzame z prác slovenských autorov, predovšetkým z ich odborných kníh. Ďalším zdrojom sú samozrejme odborné články a publikácie uvedené na internete. Ťažiskom pre štatistické údaje v tejto práci je internetová stránka Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania.

Práca je rozdelená na niekoľko kapitol a podkapitol na základe logického usporiadania. Dôležitá bola aj spolupráca s vedúcou bakalárskej práce, ktorá ma pri písaní práce usmerňovala a dávala mi vhodné rady pri jej písaní.

Najčastejšie použitou metódou v tejto práci je induktívno-deduktívna teoretická metóda. Je použitá predovšetkým pri triedení teoretických informácií. Využitá je aj párová dvojica metód analýza a syntéza pri práci s číselnými údajmi. Pri finančno-ekonomickej analýze boli použité vzorce, ktoré sú uvedené v prílohe. Zdrojovým materiálom pre túto analýzu sú súvahy a výkazy ziskov a strát, ktoré sú taktiež uvedené v prílohe. Metóda komparácie je použitá pri porovnávaní jednotlivých splátkových plánov pri kúpe úžitkového automobilu.

4 VÝSLEDKY A DISKUSIA

V tejto kapitole budeme venovať pozornosť hodnoteniu finančnej situácie podniku ZYX s.r.o.. Na začiatok si tento podnik stručne priblížime a predstavíme. V ďalšej časti na základe súvah z rokov 2009 a 2010 sa pozrieme na pomerové finančné ukazovatele. Následne sa budeme zaoberať finančno-ekonomickou analýzou spoločnosti ZYX s.r.o. pomocou horizontálnej a vertikálnej analýzy súvahy a výkazu ziskov a strát. V záverečnej časti si znázorníme modelovú situáciu, keď si ukážeme splátkové plány pri kúpe úžitkového automobilu na úver a na lízing.

4.1 Stručná charakteristika podniku ZYX s.r.o.

Spoločnosť ZYX s.r.o.²⁰ bola založená spoločenskou zmluvou zo dňa 1.7.1997. V súčasnosti má dvoch spoločníkov, ktorí sú súčasne aj konateľmi podniku. Základné imanie spoločnosti je 6 638 eur, ktoré je splatené v plnej výške. Predmet činnosti je veľmi pestrý, medzi hlavné činnosti patrí:

- veľkoobchod a maloobchod s potravinami, alkoholickými a nealkoholickými nápojmi, tabakovými výrobkami, ovocím, zeleninou, mäsom,
- predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, vína, piva a destilátov.

4.2 Pomerové finančné ukazovatele

Pomerové finančné ukazovatele²¹ sú značne citlivé na odbor pôsobnosti podniku. Je to dané rozdielnou štruktúrou aktív a pasív firiem z rôznych sektorov. V obchodných podnikoch ako je ZYX s.r.o. je optimálna štruktúra majetku, keď zásoby prevládajú nad neobežným majetkom.

V praxi a odbornej literatúre sa vyformovalo päť základných skupín ukazovateľov, z ktorých využijeme prvé štyri:

- ukazovatele likvidity,

²⁰ Spoločnosť XYZ s.r.o. je fiktívny názov skutočného podniku (majitelia podniku si neželali zverejnenie skutočného názvu).

²¹ Vzorce na vyčíslenie konkrétnych ukazovateľov sú uvedené v prílohe č.3.

- ukazovatele aktivity,
- ukazovatele zadlženosti,
- ukazovatele rentability,
- ukazovatele trhovej hodnoty.

Ukazovatele likvidity

Ukazovatele likvidity kvantifikujú schopnosť podniku uhradiť svoje záväzky. Táto schopnosť je ovplyvnená viacerými skutočnosťami, z ktorých dve sú veľmi dôležité: štruktúra majetku a primeraný tok peňažných prostriedkov. Likvidita znamená schopnosť premeny majetku na peňažné prostriedky, ktorými môžeme uhradiť záväzky.

V nasledujúcej tabuľke vidíme ukazovatele likvidity v podniku ZYX s.r.o. za roky 2009 a 2010.

Tabuľka č.3 : Ukazovatele likvidity

	2009	2010
Pohotová likvidita	0,64	0,69
Bežná likvidita	0,66	0,69
Celková likvidita	1,09	1,16

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ukazovateľ pohotovej likvidity hovorí o vzťahu najlikvidnejšej časti majetku a krátkodobých záväzkov celkom. Hodnoty by mali byť v intervale 0,2 – 0,6 (niekto uvádza 0,2 – 0,8). V našom prípade v roku 2009 pripadalo na 1 euro krátkodobých záväzkov 64 centov najlikvidnejších prostriedkov. V roku 2010 to bolo 69 centov.

Pri bežnej likvidite sa berú do úvahy aj krátkodobé pohľadávky. Mala by sa pohybovať v intervale 1 – 1,5. To však neplatí pre podniky, pre ktoré je príznačný predaj za hotovosť. To je prípad spoločnosti ZYX s.r.o., kde väčšina platieb za predaj tovaru prichádza hneď v hotovosti.

Pri celkovej likvidite sa berú do úvahy aj zásoby. Odporúčaná hodnota je v intervale 2 – 2,5. Celkové krátkodobé záväzky by nemali presahovať 40 – 50 % hodnoty obežného majetku. Hodnoty nami skúmaného podniku sú 1,09 a 1,16 v rokoch 2009 a 2010. Je to opäť spôsobené tým, že podnik má veľmi malé množstvo krátkodobých pohľadávok.

Ukazovatele aktivity

Ukazovatele aktivity kvantifikujú a vyjadrujú efektívnosť hospodárenia podniku s majetkom. Nedostatočné využívanie majetku je svojím dôsledkom podobné ako situácia,

keď podnik disponuje priveľkým majetkom. Sú s tým spojené náklady na udržiavanie, ochranu, poprípade ak je jeho časť krytá úverom, treba ho splácať.

Konkrétne sa zameriame na dobu obratu zásob a obrat aktív. Dobu inkasa pohľadávok nebudeme vypočítavať nakoľko skúmaný podnik má len nepatrné množstvo pohľadávok.

Tabuľka č.4: Ukazovatele aktivity

	2009	2010
Doba obratu zásob	37 dní	44 dní
Obrat aktív	3,85	3,28

Zdroj: vlastné spracovanie

Doba obratu zásob vyjadruje a kvantifikuje dobu, počas ktorej je viazaný kapitál v zásobách. Je veľmi ťažké určiť akúsi optimálnu dobu, rozhodujúci je jeho vývoj v čase. Optimálne je keď má klesajúcu tendenciu, čo v našom prípade neplatí. Doba obratu zásob sa medziročne zvýšila o 7 dní vplyvom zníženia tržieb.

Obrat aktív kvantifikuje, koľko krát sa majetok obrátil v podniku za dané obdobie. Čím je ukazovateľ vyšší, tým sa považuje za lepší. Ide o vyššiu rentabilitu kapitálu. V sledovaných rokoch 2009 a 2010 bol obrat aktív 3,85 a 3,28. Sú to pozitívne hodnoty aj napriek medziročnému poklesu. Výsledok možno interpretovať takto: v roku 2010 sa aktíva vrátia 3,28-krát v tržbách.

Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti kvantifikujú do akej miery sa pri financovaní potrieb podniku využíva cudzí kapitál, konkrétne krátkodobé a dlhodobé záväzky, bankové úvery a výpomoci. Patria sem: celková zadlženosť podniku, zadlženosť voči bankám a stupeň samofinancovania.

Tabuľka č.5: Ukazovatele zadlženosti

	2009	2010
Celková zadlženosť	91 %	86 %
Stupeň samofinancovania	9 %	14 %
Zadlženosť voči bankám	19 %	29 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako môžeme podľa tabuľky vidieť celková zadlženosť v roku 2009 bola na úrovni 91 % a v roku 2010 86 %. Je vidieť medziročné zlepšenie o 5 %, stále je to však ďaleko od hornej hranice, ktorá je stanovená na 70 %. Zlepšenie o 5 % bolo spôsobené značným poklesom krátkodobých záväzkov.

Ukazovateľ samofinancovania je doplňujúcim ukazovateľom k celkovej zadlženosti, preto ich súčet sa rovná 100 %. Vyjadruje, v akej výške je majetok krytý vlastnými zdrojmi. V roku 2010 nastalo zlepšenie o 5 % na hodnotu 14 %.

Zadlženosť voči bankám bola v roku 2010 na úrovni 29 %, čo predstavuje medziročný nárast o 10 % spôsobený nárastom bankových úverov.

Ukazovatele rentability (ziskovosti)

Ukazovatele rentability charakterizujú schopnosť podniku vytvárať zisk. Do týchto ukazovateľov sa premietajú výsledky ukazovateľov likvidity, aktivity a zadlženosti. Pri skúmanom podniku sa zameriame na rentabilitu aktív, rentabilitu vlastného imania a rentabilitu tržieb.

Tabuľka č.6: Ukazovatele rentability (ziskovosti)

	2009	2010
Rentabilita aktív – ROA	1,67 %	5,21 %
Rentabilita vlastného imania – ROE	19,35 %	37,45 %
Rentabilita tržieb - ROS	0,51 %	1,35 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Rentabilita aktív – ROA hovorí o tom, koľko zisku je schopný podnik vytvoriť použitím majetku. Medziročný rast o 3,54 % na hodnotu 5,21 % v roku 2010 je pozitívom. To znamená, že na 1 euro majetku pripadá 5,21 centov.

Rentabilita vlastného imania – ROE je v skúmanom období na vysokých hodnotách, zjavne vyšších ako ročný výnos napríklad termínovaných vkladov, čo je pre podnik a jeho vlastníkov pozitívne. Dôležitý je aj medziročný rast na hodnotu 37,45 %, čo je takmer dvojnásobný nárast.

Rentabilita tržieb – ROS kvantifikuje vzťah medzi ziskom a dosiahnutými tržbami. Hodnoty za skúmané obdobie sú veľmi nízke. Podnik oproti vysokým tržbám dosahuje oveľa menší zisk. Je pravdepodobné, že podnik sa snaží určitým spôsobom o vyššie náklady s cieľom mať čo najnižší základ dane.

4.3 Finančno-ekonomická analýza

Finančno-ekonomická analýza predstavuje materiál, ktorý rekapituluje výsledky spoločnosti za analyzované obdobie. Každý podnikateľ by mal mať aspoň základné znalosti o finančno-ekonomickej analýze, aby mohol posúdiť, v akom rozpoložení sa jeho podnik

nachádza, aké faktory majú vplyv na jeho finančnú situáciu. Tieto znalosti sa využívajú aj pri posúdení, či podnik spĺňa požadované kritéria napríklad na získanie úveru.

Rozhodujúcim zdrojom pre finančno-ekonomickú analýzu je účtovná závierka. Má osobitné miesto v informačnom zabezpečení z týchto dôvodov:

- v účtovnej závierke sa zobrazuje celý reprodukčný proces podniku,
- údaje v účtovnej závierke vecne, časovo a formálne správne hovoria o činnosti podniku.

Prostredníctvom horizontálnej a vertikálnej analýzy jednotlivých súvah a výkazov ziskov a strát za roky 2009 a 2010 sa pokúsime analyzovať výkyvy niektorých položiek v sledovanom období. Horizontálna analýza skúma vývoj jednotlivých položiek a vzťahy medzi majetkom a zdrojmi jeho krytia. Pri vertikálnej analýze sa sleduje zloženie majetku a kapitálu.

Horizontálna analýza súvahy

Celkový majetok podniku v roku 2010 klesol oproti roku 2009 o 0,76 % na hodnotu 33 349 eur, čo je len nepatrný pokles.

Neobežný majetok sa v skúmanom podniku nevyskytuje, pretože firma ZYX s.r.o. prevádzkuje svoju činnosť v budove a na pozemku, ktorý patrí jednému zo spoločníkov. Ten však tento majetok do podnikania nevložil ako vklad. Len ho prenajíma ako fyzická osoba, preto sú tieto položky v súvahe prázdne.

Obežný majetok tvorí dá sa povedať celý majetok spoločnosti. V skúmanom období poklesol z 33 245 eur v roku 2009 na 32 833 eur, čo je pokles len o 1,24 %. Takéto nepatrné zmeny zaznamenali aj jednotlivé položky obežného majetku. Zásoby sa medziročne zvýšili o 0,91 % z 13 120 eur na 13 240 eur. Všetky zásoby tvorí len tovar, keďže podnik nevyrába vlastné výrobky. Položka krátkodobé pohľadávky zaznamenala medziročne pokles o 94,37 % na sumu 33 eur z pôvodných 586 eur. Tento pokles je spôsobený znížením daňových pohľadávok z 555 eur v roku 2009 na 1 euro v roku 2010. Medziročne rovnomerný je stav položky finančné účty, keď v roku 2010 narástla táto položka o 0,1 %.

Časové rozlíšenie tvorí len veľmi malú časť aktív. Náklady budúcich období medziročne rástli o 44,13 % na 516 eur v roku 2010.

Na strane pasív vlastné imanie zaznamenalo nárast o 59,8 % na sumu 4 641 eur v roku 2010 oproti 2 904 eur v roku 2009. Základné imanie sa nemenilo. Za rastom vlastného imania

treba vidieť najmä zvýšenie výsledku hospodárenia z 562 eur na 1 738 eur , čo predstavuje nárast o 209,25 %.

Závazky podniku mierne klesli o 6,49 % na sumu 28 708 eur v roku 2010 oproti sume 30 699 v roku 2009. Príčinou tohto poklesu bol pokles krátkodobých záväzkov o 21,78 %. Pri dlhodobých záväzkoch je pohyb nepatrný a tvoria len veľmi malé percento z celkových záväzkov. Výrazný bol nárast bankových úverov o 47,6 % na sumu 9 802 eur v roku 2010 oproti 6 641 eurám v roku 2009.

Vertikálna analýza súvahy

Na aktívach podniku sa v sledovanom období podieľa iba obežný majetok a malé percento časového rozlíšenia aktív, keďže neobežný majetok je len prenajímaný. Obežný majetok tvoril v rokoch 2009 a 2010 vyše 98 %.

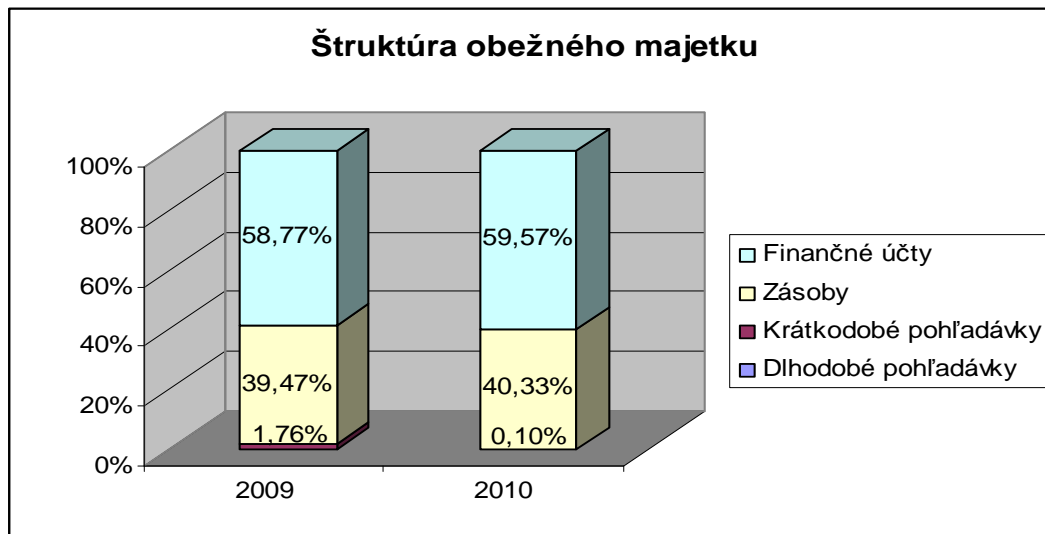
Zdrojom likvidity podniku je obežný majetok. Podľa likvidnosti je aj zoradený v súvahe. Najmenej likvidné sú zásoby, potom pohľadávky a najviac likvidné sú peňažné účty. Zásoby tvoria v sledovanom období v oboch rokoch približne 40 %, dlhodobé pohľadávky podnik neevduje. Krátkodobé pohľadávky tvoria veľmi malé percento v dôsledku toho, že podnik väčšinu platieb prijíma v hotovosti alebo vo veľmi krátkom období. Finančné účty sú v sledovanom období tesne pod hranicou 60 %. Presná štruktúra obežného majetku je znázornená v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tabuľka č.7: Štruktúra obežného majetku

	2009	2010
Zásoby	39,47 %	40,33 %
Dlhodobé pohľadávky	0 %	0 %
Krátkodobé pohľadávky	1,76 %	0,1 %
Finančné účty	58,77 %	59,57 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č.2: Štruktúra neobežného majetku

Zdroj: vlastné spracovanie

Vlastné imanie sa na financovaní podniku podieľa malým percentom. V roku 2009 to činilo 9,64 % a v roku 2010 13,62 %. Najväčší podiel na raste vlastného imania má zvýšenie zisku v roku 2010 trojnásobne oproti roku 2009. Vlastné imanie spoločnosti výrazne znižuje aj neuhradená strata minulých rokov.

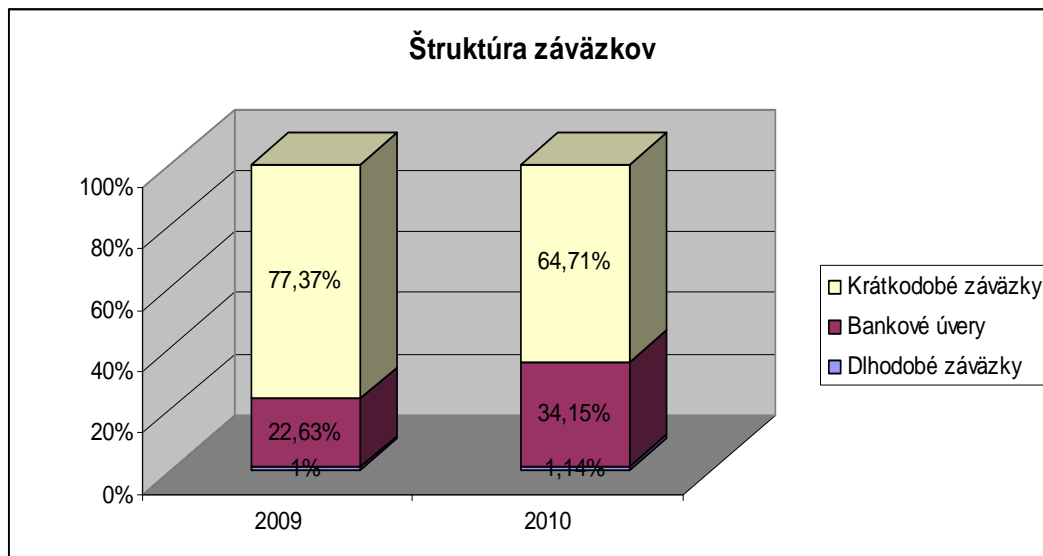
Podiel cudzích zdrojov na financovaní podniku je dosť vysoký, čo je dosť rizikové. Závazky tvorili v roku 2009 až 90,36 %. Medziročne sa to zlepšilo na 86,08 %. V položke rezervy a krátkodobé finančné výpomoci má podnik nulu. Najväčšie zastúpenie majú v záväzkoch krátkodobé záväzky, ktoré tvorili v roku 2009 77,37 % a v roku 2010 sa zmenšili na 64,71 %. Pomerne veľkou položkou sú aj bankové úvery: v roku 2009 tvorili 22,63 % z celkových záväzkov a v roku 2010 34,15 %. Presná štruktúra záväzkov je znázornená v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tabuľka č.8: Štruktúra záväzkov

	2009	2010
Rezervy	0 %	0 %
Dlhodobé záväzky	1%	1,14%
Krátkodobé záväzky	77,37 %	64,71 %
Krátkodobé finančné výpomoci	0 %	0 %
Bankové úvery	22,63 %	34,15 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č.3: Štruktúra záväzkov

Zdroj: vlastné spracovanie

Horizontálna a vertikálna analýza výkazu ziskov a strát

V sledovaných rokoch 2009 a 2010 nastal pokles tržieb z predaja tovaru o 15,3 %. Keďže ide o podnik, ktorý predáva tovar, v kolónke tržby z predaja vlastných výrobkov nevidujeme žiaden záznam. Podobne sa uberali aj náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru, ktoré medziročne poklesli o 14,5 % a tvoria majoritnú väčšinu všetkých nákladov. Rovnaký vývoj mala aj obchodná marža, ktorá medziročne poklesla o 19,6 %, čo je logické vzhľadom k poklesu tržieb a nákladov na obstaranie predaného tovaru.

Pozitívny vývoj mala výrobná spotreba, ktorá medziročne klesla o 43 %. To znamená, že firme sa podarilo dosiahnuť úspory energie a na rôznych službách. To malo vplyv aj na zvýšenie pridanej hodnoty o 13,7 %. Osobné náklady podniku klesli len o 0,8 % na sumu 6 400 eur v roku 2010, pričom najväčší podiel na nich majú mzdové náklady (71 %) a náklady na sociálne poistenie (20,5 %).

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie vzrástol o 209 % na sumu 1 738 eur v roku 2010 z pôvodných 562 eur v roku 2009. Je to zásluhou výsledku z hospodárenia z hospodárskej činnosti, ktorý rástol medziročne dvojnásobne. Celkový výsledok hospodárenia podstatne znížili záporné hodnoty výsledku hospodárenia z finančnej činnosti, najmä kvôli nákladovým úrokom a ostatným nákladom na finančnú činnosť. Z mimoriadnej činnosti firma nemá žiadne záznamy.

4.4 Financovanie nákupu úžitkového automobilu úverom

Spoločnosť ZYX s.r.o. uvažuje o kúpe dvojmiestneho úžitkového automobilu Škoda Praktik 1,2 12V HTP 51 kW v základnej výbave, ktorého cena je 8 999 eur.²² Ako výhodný sa javí úver od Tatra banky, a.s. Businessúver express²³, ktorý môže byť schválený do 48 hodín po dodaní kompletne vyplnenej žiadosti. Úver je poskytovaný od sumy 3 500 do 135 000 eur. Úroková sadzba je od 7,00 % p.a. a je možné ho splácať od 1 do 10 rokov.

Podnik uvažuje, že by 2 699 eur splatil z vlastných zdrojov a 6 300 eur formou úveru. Predpokladaná úroková sadzba je stanovená na 7,5 % p.a. a úver by sa splácal 5 rokov formou ročných splátok. Predpokladáme, že podnik je už rozhodnutý pre úver od Tatra banky, preto nebudeme porovnávať úvery medzi bankami, ale porovnáme rôzne splátkové plány, ktoré sú ponúkané bankou.

Keďže peniaze podliehajú znehodnoteniu v čase, je vhodné posúdiť časovú hodnotu peňazí. Využijeme metódu zohľadnenia skutočne plateného úroku.

$$ÚS = \frac{ÚP \cdot (100 - d)}{100} = \frac{7,5 \cdot (100 - 20)}{100} = 6\%$$

Kde ÚS je skutočná úroková sadzba, ÚP je platená úroková sadzba (úroková sadzba z úveru) a d je sadzba dane (20 %). Následne hodnotu 6 % použijeme na vyčíslenie odúročiteľa.

a) Splátkový plán s konštantnou výškou splátky úveru (úmoru)

Splátkový plán s konštantnou výškou splátky úveru je charakteristický tým, že splátka úveru je v každom období rovnaká (pevný úmor), platené úroky majú klesajúci charakter v súlade s klesajúcim dlhom.

Tabuľka č.9: Splátkový plán s konštantnou výškou splátky v eurách

Rok	Stav úveru	Splátka úveru (úmor)	Úrok	Dlhová služba (celková platba)	Odúročiteľ (6 %)	Súčasná hodnota platieb
1.	6 300	1260	472,5	1 732,5	0,943	1 633,75
2.	5 040	1260	378	1 638	0,890	1 457,82
3.	3 780	1260	283,5	1 543,5	0,840	1 296,54
4.	2 520	1260	189	1 449	0,792	1 147,61
5.	1260	1260	94,5	1 354,5	0,747	1 011,81
Spolu		6 300	1 417,5	7 717,5		6 547,43

Zdroj: vlastné spracovanie

²² Spracované podľa: <<http://www.skoda-auto.sk/modely/cenniky/?praktik>>, 8.4.2011.

²³ Spracované podľa: <http://www.tatrabanka.sk/cms/page/sk/mali_podnikatelia/uverove_produkty/businessuver_tb_express.html>, 8. 4. 2011.

b) Splátkový plán s konštantnou výškou celkovej platby (anuitou)

Splátkový plán s rovnakou výškou celkovej platby sa nazýva aj umorovacím plánom. Na dlhovú službu sa v každom období venuje rovnaká platba, tzv. anuita. Anuita je vlastne súčtom splátky úveru (úmoru) a úroku. V rámci anuity sa postupne znižuje podiel úroku a zvyšuje podiel splátky. K výpočtu dlhovej služby je potrebný umorovateľ (v našom prípade 0,247164).

Tabuľka č.10: Splátkový plán s konštantnou výškou celkovej platby (anuitou) v eurách

Rok	Stav úveru	Splátka úveru (úmor)	Úrok	Dlhová služba (celková platba)	Odúročiteľ (6 %)	Súčasná hodnota platieb
1.	6 300	1 084,64	472,5	1 557,14	0,943	1 468,38
2.	5 215,36	1 165,99	391,15	1 557,14	0,890	1 385,85
3.	4 049,37	1 253,44	303,7	1 557,14	0,840	1 308,00
4.	2 795,93	1 347,45	209,69	1 557,14	0,792	1 233,25
5.	1 448,48	1 448,5	108,64	1 557,14	0,747	1 163,18
Spolu		6 300,02	1 458,68	7 785,7		6 558,66

Zdroj: vlastné spracovanie

c) Splátkový plán s pravidelne rastúcou splátkou úveru

Pri tomto type je umorovanie dlhu v jednotlivých rokoch pevne stanovené. V našom prípade bude splátka úveru (úmor) rásť o 420 eur.

Tabuľka č.11: Splátkový plán s pravidelne rastúcou splátkou úveru v eurách

Rok	Stav úveru	Splátka úveru (úmor)	Úrok	Dlhová služba (celková platba)	Odúročiteľ (6 %)	Súčasná hodnota platieb
1.	6 300	420	472,5	892,5	0,943	841,63
2.	5 880	840	441	1 281	0,890	1 140,09
3.	5 040	1260	378	1 638	0,840	1 375,92
4.	3 780	1680	283,5	1 963,5	0,792	1 555,09
5.	2 100	2 100	157,5	2 257,5	0,747	1 686,35
Spolu		6 300	1 732,5	8 032,5		6 599,08

Zdroj: vlastné spracovanie

d) Splátkový plán s ročným odkladom splácania a s rovnakou výškou splátky

Pri tomto type klient neplatí v prvom roku úmor dlhu, platí len úrok. V ďalších rokoch platí rovnaké splátky a úrok podľa sumy dlhu.

Tabuľka č.12: Splátkový plán s ročným odkladom splácania a s rovnakou výškou splátky v eurách

Rok	Stav úveru	Splátka úveru (úmor)	Úrok	Dlhová služba (celková platba)	Odúročiteľ (6 %)	Súčasná hodnota platieb
1.	6 300	-	472,5	472,5	0,943	445,57
2.	6 300	1 575	472,5	2 047,5	0,890	1 822,28
3.	4 725	1 575	354,37	1 929,37	0,840	1 620,67
4.	3 150	1 575	236,25	1 811,25	0,792	1 434,51
5.	1 575	1 575	118,13	1 693,13	0,747	1 264,77
Spolu		6 300	1 653,75	7 953,75		6 587,8

Zdroj: vlastné spracovanie

e) Splátkový plán s jednorazovou splátkou na konci lehoty splatnosti

Pri tomto type sa splátka úveru zaplatí v poslednom období. V ostatných obdobiach sa platí len úrok, ktorý sa v každom roku počíta z celej sumy úveru.

Tabuľka č.13: Splátkový plán s jednorazovou splátkou na konci lehoty splatnosti v eurách

Rok	Stav úveru	Splátka úveru (úmor)	Úrok	Dlhová služba (celková platba)	Odúročiteľ (6 %)	Súčasná hodnota platieb
1.	6 300	-	472,5	472,5	0,943	445,57
2.	6 300	-	472,5	472,5	0,890	420,53
3.	6 300	-	472,5	472,5	0,840	396,9
4.	6 300	-	472,5	472,5	0,792	374,22
5.	6 300	6 300	472,5	6 772,5	0,747	5 049,06
Spolu		6 300	2 362,5	8 662,5		6 686,28

Zdroj: vlastné spracovanie

4.5 Financovanie lízingom

Pre porovnanie si uvedieme aj príklad na financovanie nákupu úžitkového automobilu lízingom, pričom sa jedná o ten istý automobil ako v prípade financovania úverom. Ako výhodný sa na trhu javí lízing od spoločnosti VÚB Leasing, ktorej finančný lízing úžitkového automobilu je veľmi flexibilný. Klient sa môže rozhodovať o výbere týchto parametrov:

- dĺžka lízingu: 36, 48 alebo 60 mesiacov,
- výška akontácie: 10 – 60 % z obstarávacej ceny,
- splácanie pravidelne mesačne alebo štvrťročne.

Pre výpočet splátok sme použili lízingovú kalkulačku²⁴. Uvažovali sme s týmito vstupnými údajmi:

- obstarávacia cena úžitkového automobilu – 9 000 eur,
- doba splácania – 36 mesiacov,
- poplatky za prípravu lízingovej zmluvy (z OC bez DPH) – 0,5 %,
- predajná cena na konci lízingovej zmluvy z OC bez DPH – 35 eur.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené splátkové plány pri akontáciách od 10 % do 60 % (pri mesačných a štvrtročných splátkach).

Tabuľka č.14: Lízingové splátky pri rôznych akontáciách v eurách

Akontácia	10 %	20 %	30 %	40 %	50 %	60 %
Vstupná cena	900	1 800	2 700	3 600	4 500	5 400
Počet štvrtročných splátok	12	12	12	12	12	12
Splátka bez poistného	757	672	588	503	422	339
Lízingová cena s DPH	9 984	9 864	9 756	9 636	9 564	9 468
Počet mesačných splátok	36	36	36	36	36	36
Výška splátky bez poistného	255	226	198	170	142	114
Lízingová cena s DPH	10 080	9 936	9 828	9 720	9 612	9 504

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výpočtov lízingovej kalkulačky na stránke www.bof.sk

Vyčíslené sumy sú bez poplatku na prípravu lízingovej zmluvy a bez poistného. Na konci lízingového vzťahu sa platí tzv. predajná cena vo výške 35 eur.

4.6 Porovnanie jednotlivých splátkových plánov

Tabuľka č.15: Porovnanie úverových splátkových plánov v eurách

	Dlhová služba	Súčasná hodnota
SP s konštantnou výškou splátky	7 717,5	6 547,53
SP s konštantnou výškou celkovej platby	7 785,7	6 558,66
SP s pravidelne rastúcou splátkou úveru	8 032,5	6 599,08
SP s ročným odkladom splácania a s rovnakou výškou splátky	7 953,75	6 587,8
SP s jednorazovou splátkou na konci úverového obdobia	8 662,5	6 686,28

Zdroj: vlastné spracovanie

²⁴ Spracované podľa: < http://www.bof.sk/modz/kalkulacka/index.php?page=kalk.htm&menuid=40&WRK_STE PID=5&WRK_TYP=1&WRK_AKcie=7&WRK_ROK-VYROBY=1&WRK_DOBA_SPLACANIA=2&WRK_CENA=9000&WRK_MENA=2&WRK_CENA_SDPH=true>, 10.4.2011.

Pre porovnanie úveru a lízingu, si vyčíslime súčasnú hodnotu lízingu pri akontácii 30 % a pri štvrt'ročných (a) a mesačných splátkach (b).

a) SH = akontácia + rovnaká lízingová ročná splátka . zásobiteľ pri 3 rokoch a 6 % úrokovej sadzbe = $2\,700 + (2,673 \cdot 2\,352) = 8\,986,9$ eur pri štvrt'ročných splátkach.

b) SH = $2\,700 + (2,673 \cdot 2\,376) = 9\,051,05$ eur pri mesačných splátkach.

Pri porovnaní dlhovej služby jednotlivých splátkových plánov úveru bez prihliadnutia na časovú hodnotu peňazí zistujeme, že ako najlepší variant sa javí plán splátok s konštantnou výškou splátky. Protipólom a najnevýhodnejším sa z tohto pohľadu javí splátkový plán so splátkou na konci úverového obdobia, pretože podnik musí naraz vyplatiť vysokú sumu. Pri prijímaní úveru však ešte nemá istotu, že bude takou sumou disponovať.

Aj po zohľadnení časovej hodnoty peňazí sa v našom prípade javí ako najvýhodnejší opäť splátkový plán s konštantnou výškou splátky. Ale v tomto prípade už rozdiely vo výhodnosti sú len minimálne vo všetkých prípadoch. Dokonca aj splátkový plán so splátkou na konci obdobia je len o 138,75 eura nevýhodnejší oproti najlepšiemu variantu. Plán so splátkou na konci obdobia využívajú najmä podniky, ktoré v momente kúpy nedisponujú dostatkom finančných zdrojov.

Ak sa pozrieme na financovanie prostredníctvom lízingu, tak vidíme že súčasná hodnota pri štvrt'ročných splátkach je menšia ako suma úveru, čo je veľmi výhodné. Treba tam však ešte prirátať poistenie a iné poplatky.

V praxi je rozhodovanie o financovaní oveľa zložitejšie. Významnou položkou sú náklady, od ktorých závisí výška základu dane. Pri financovaní úverom sa za náklady považujú úroky, poplatky a odpisy, ktoré sú zohľadňované koncom roka. Automobil by sa odpisoval 4 roky (1.odpisová skupina). Pri financovaní lízingom náklady predstavujú akontáciu, hodnotu splátok a odkupnú cenu automobilu. Táto suma sa uvádza do nákladov mesačne (štvrt'ročne) v rovnakých čiastkach, s výnimkou odkupnej sumy, ktorá sa priráta k poslednej splátke.

Pri rozhodovaní o forme financovania kúpy úžitkového automobilu by si podnik mal dať vypracovať splátkové plány vo viacerých lízingových spoločnostiach a bankách a z nich vybrať tú najvýhodnejšiu. Pri rozhodnutí by sa malo prihliadať aj na množstvo dostupných peňažných zdrojov, pretože niektoré banky požadujú napríklad 30 %-nú účasť na financovaní. Pri financovaní lízingom ponúkajú spoločnosti akontáciu od 10 %, čiže podniku stačí na začiatok menej peňažných zdrojov.

4.7 Vlastné návrhy a odporúčania

Analýzu podniku ZYX, s.r.o. sme urobili za posledné dve účtovné obdobia (2009 a 2010), aby sme mohli porovnať jednotlivé ukazovatele a položky.

Na začiatku praktickej časti sme sa venovali pomerovým finančným ukazovateľom. Ukazovateľ pohotovej likvidity je v oboch sledovaných rokoch mierne nad normu, v čom netreba vidieť zásadný problém. Pri bežnej a celkovej likvidite sú výsledky hlboko pod normou, čo je spôsobené tým, že podnik predáva za hotovosť a preto má v súvahe len malú položku pohľadávok. Tento jav je príznačný pre podniky, ktoré predávajú za hotovosť. Negatívne sa medziročne vyvíjala doba obratu zásob, ktorá sa zvýšila o 7 dní vplyvom zníženia tržieb. Zníženie tržieb malo vplyv aj na zhoršenie ukazovateľa obratu aktív. Tieto hodnoty by podnik mohol vylepšiť zvýšením tržieb. Celková zadlženosť podniku sa medziročne znížila o 5 % na 86 %, stále to však predstavuje vysoké percento. Horná hranica je stanovená na 70 %. Podnik by sa mal snažiť znížiť svoje záväzky. Ukazovatele rentability sú v kladných číslach, pretože podnik generoval v sledovanom období zisk.

Podnik je financovaný hlavne cudzími zdrojmi. V roku 2010 nastalo medziročné zlepšenie o takmer 5 % na hodnotu 86,38 %. Tento pokles bol zapríčinený rastom vlastného imania o 59,8 % a poklesom záväzkov o 6,49 %. Podnik by sa mal snažiť aj naďalej postupne znižovať podiel cudzích zdrojov na financovaní. Podnik aj napriek týmto nie príliš ideálnym číslam funguje stabilne. Dôvodom je, že maloobchodná predajňa má stabilných zákazníkov. Vzhľadom na to, že podnik v roku 2011 uvažuje o kúpe úžitkového automobilu, musí sa rozhodnúť akou formou bude tento automobil financovať. Ako sme už spomenuli, podnik sa rozhoduje medzi úverom a lízingom. Na základe porovnania splátkových plánov úverov a lízingu so zreteľom na časovú hodnotu peňazí sa výhodne javí lízing, kde súčasná hodnota platieb je na úrovni obstarávacej ceny (dokonca aj menšia). Rozhodovanie o forme financovania podniku je v každom podniku individuálne a závisí vo veľkej miere od preferencií majiteľov podniku.

Na záver analýzy môžeme povedať, že finančná situácia skúmaného podniku je za sledované obdobie pomerne stabilná a podnik vykazuje kladný výsledok hospodárenia čím znižuje záporný výsledok hospodárenia z minulých rokov. Podnik je síce financovaný prevažne z cudzích zdrojov, ale má vybudovanú stabilnú sieť zákazníkov. Ohroziť by ho mohol jedine prílev silnej konkurencie.

Záver

Malé a stredné podniky môžeme vďaka ich špecifickým vlastnostiam považovať za akýsi hnací motor hospodárstva. Ich schopnosť rýchleho prispôsobenia sa meniacim podmienkam na trhu im vytvára priestor na realizovanie podnikateľského zámeru a neustály rozvoj. Veľkou mierou sa podieľajú na zamestnanosti a na tvorbe pridanej hodnoty.

Napriek týmto faktom, malé a stredné podniky často čelia mnohým bariéram a prekážkam. Veľkou bariérou pre ich rozvoj je obmedzený prístup k úverovým zdrojom, ktorý je mnohokrát zapríčinený vysokou rizikovosťou týchto podnikov. Nemenej dôležitými bariérami sú napríklad: vysoké daňové zaťaženie, zložitá legislatíva, nefunkčnosť kapitálového trhu a byrokracia na úradoch.

Otázky súvisiace s financovaním je potrebné riešiť nielen pred začiatkom podnikania, ale aj počas existencie podniku. Na financovanie podniku sa využívajú vlastné zdroje, ktoré sú väčšinou nepostačujúce a obmedzené. Preto je podnik často nútený uvažovať o využití cudzieho kapitálu.

Malé a stredné podniky najčastejšie využívajú už spomínané vlastné zdroje ako sú zisk, odpisy a vklady vlastníkov. Medzi najčastejšie cudzie zdroje patria úverové zdroje, ktoré delíme na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé. V súčasnosti je dostupných aj množstvo alternatívnych finančných zdrojov ako je napríklad rizikový kapitál.

Ďalšou možnosťou je využitie podporných programov, ktoré ponúkajú rôzne oprávnené inštitúcie. V práci sme charakterizovali niektoré inštitúcie, ktoré sa venujú podpore malých a stredných podnikov. Organizácie ako Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Slovenská záručná a rozvojová banka a iné, poskytujú okrem finančnej podpory aj poradenstvo, školenia a podobne.

Cieľom praktickej časti bakalárskej práce bolo zhodnotenie finančno-ekonomickej situácie konkrétneho obchodného podniku na základe pomerových finančných ukazovateľov a analýzy súvah a výkazov ziskov a strát. Na základe výsledkov analýzy možno povedať, že skúmaný podnik je financovaný prevažne z cudzích zdrojov, ale aj napriek tomu má v sledovanom období stabilnú pozíciu a postupne znižuje negatívny výsledok hospodárenia z minulých rokov. Je to dané tým, že podnik má stabilných zákazníkov.

V ďalšej časti poslednej kapitoly je znázornená situácia kúpy úžitkového automobilu na úver a lízing. Sú porovnávané rôzne splátkové plány zo zreteľom na časovú hodnotu peňazí. Z tohto hľadiska v našom prípade vyšiel ako výhodnejší lízing. V praxi je to však

oveľa zložitejšie, keď do úvahy treba brať aj nákladovú politiku podniku. Výhodou lízingu je, že predmet lízingu nezvyšuje aktíva nájomcu a preto nie potrebné jeho finančné krytie. Lízingové platby taktiež znižujú zisk, keďže ich zaraďujeme medzi náklady.

Otázke financovania je potrebné venovať nemalú pozornosť. Úspech podniku je z veľkej miery ovplyvnený cenou dostupných finančných zdrojov. Úspešnosť podniku však nezávisí iba od množstva kapitálu, ale do značnej miery aj od efektívnosti jeho využitia.

Použitá literatúra

Knihy / monografie:

FETISOVOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: IURA EDITION, 2004. 260 s. ISBN 80-89047-87-4.

MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: TRIBUN, 2008, 204 s. ISBN 978-80-7399-590-4.

VLACHYNSKÝ, K. 2007. *Podnikové financie*. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 482 s. ISBN 978-80-8078-258-0.

HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina: GEORG Žilina, 2009, 318 s. ISBN 978-80-89401-1.

BELANOVÁ, K. 2010. *Teória a politika podnikateľských financií. Praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010, 228 s. ISBN 978-80-225-3109-2.

PORVAZNÍK, J. 1996. *Manažment malého a stredného podnikania*. Bratislava: UĎVEM pri EU, 1996, 131 s. ISBN 80-225-0761-X.

Legislatívne publikácie:

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

Elektronické dokumenty:

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. 2009. *Podpora malého a stredného podnikania v SR 2009 – Sprievodca iniciatívami*. [online]. Bratislava: NARMSP, 2009. 301 s. Dostupné na internete: <www.nadsme.sk/files/file/publikacie/2/sprievodca_iniciativami_09.pdf>.

Ministerstvo hospodárstva SR. *Informácia o inovačnom fonde* [online]. 1 s. Dostupné na internete: <www.economy.gov.sk/-inovacny-fond-6195/127880s>.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. 2010. Mikropôžičkový program – popis a podmienky [online]. NARMSP, 2010. Dostupné na internete: <www.nadsme.sk/content/mikropozickovy-program-popis-a-podmienky>.

Ďalšie internetové zdroje:

<http://www.bof.sk/modz/kalkulacka/index.php?page=kalk.htm&menuid=40&WRK_STEPI D=5&WRK_TYP=1&WRK_AKCIE=7&WRK_ROK_VYROBY=1&WRK_DOBA_SPLAC ANIA=2&WRK_CENA=9000&WRK_MENA=2&WRK_CENA_SDPH=true> . [cit. 10. 4. 2011].

<http://www.tatrabanka.sk/cms/page/sk/mali_podnikatelia/uverove_produkty/businessuver_tb _expres.html> [cit. 8. 4. 2011].

<<http://www.skoda-auto.sk/modely/cenniky/?praktik>> [cit. 8. 4. 2011].

Prílohy

Zoznam príloh:

Príloha č.1: Súvaha (2009-2010) v eurách

Príloha č.2: Výkaz ziskov a strát (2009-2010) v eurách

Príloha č.3: Vzorce – pomerové finančné ukazovatele

Príloha č. 1: Súvaha (2009-2010) v eurách

Str. aktív

	Súvaha – str. aktív	č.	2009	2010
	SPOLU - MAJETOK r.002 + r.031 + r.061	001.	33 603	33 349
A	Neobežný maj. r.003 + r.012 + r.022	002.		
A.I.	DNM - súčet (r.004 - 011)	003.		
A.I.1.	Zriaďovac. N (011) - /071, 091A/	004.		
2.	Aktivovan. N na vývoj (012) - /072, 091A/	005.		
3.	Softvér (013) - /073, 091A/	006.		
4.	Oceniteľn. práva (014) - /074,091A/	007.		
5.	Goodwil (015)- /075,091A/	008.		
6.	Ostatn. DNM (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	009.		
7.	Obstarávaný DNM (041) - 093	010.		
8.	Poskytnut. preddavky na DNM (051) – 095A	011.		
A.II.	DHM - súčet (r.013 až 21)	012.		
A.II.1.	Pozemky (031) – 092A	013.		
2.	Stavby (021) - /081, 092A/	014.		
3.	Samost. hnuiteľn. vecí a súbory hnuiteľn. vecí (022) - /082, 092A/	015.		
4.	Pestovateľské celky trval. porastov (025) - /085, 092A/	016.		
5.	Základn. stádo a ťažné zvieratá (026) - /086, 092A/	017.		
6.	Ostatn. DHM (029, 02X, 032) - /089, 08X, 092A/	018.		
7.	Obstarávaný DHM (042) - 094	019.		
8.	Poskytnut. preddavky na DHM (052) - 095A	020.		
9.	Opravn. položka k nadobudnutému maj. (+/- 097) +/- 098	021.		
A.III.	Dlhodobý FM - súčet (r.023 až 030)	022.		
A.III.1.	Podiel. CP a podiely v dcérsk. účt. jedn. (061) – 096A	023.		
2.	Podiel. CP a podiely v spoločn. s podstatným vplyvom (062) – 096A	024.		
3.	Ostatn. dlhodob. CP a podiely (063, 065) – 096A	025.		
4.	Pôžičky účt. jedn. v konsolid. celku (066A) – 096A	026.		
5.	Ostatný DFM (067A, 069, 06XA) – 096A	027.		
6.	Pôžičky s dobou splatn. najviac jeden rok (066A, 067A, 06XA) – 096A	028.		
7.	Obstarávaný DFM (043) – 096A	029.		
8.	Poskytnut. preddavky na DFM (053) – 095A	030.		
B.	Obežný maj - (OM) r.032 + r.040 + r.047 + r.055	031.	33 245	32 833
B.I.	Zásoby - súčet (r.033 až 039)	032.	13 120	13 240
B.I.1.	Materiál (112,119, 11X) - /191, 19X/	033.		
2.	Nedokon. výroba a polotovary vlastn. výroby (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	034.		
3.	Zákazková výroba s predpokladan. dobou ukončenia dlhšou ako jeden rok 12X – 192A	035.		
4.	Výrobky (123) - 194	036.		
5.	Zvieratá (124) - 195	037.		
6.	Tovar (132, 13X, 139)	038.	13 120	13 240
7.	Poskytnut. preddavky na zásoby (314A) – 391A	039.		
B.II.	Dlhodob. pohľadávky - súčet (r.041 až 046)	040.		
B.II.1.	Pohľad. z obchodn. styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) – 391A	041.		
2.	Pohľad. voči dcérskej účt. jednotke a materskej účt. jednotke (351A) – 391A	042.		
3.	Ostatn. pohľad. v rámci konsolid. celku (351A) – 391A	043.		
4.	Pohľad. voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) – 391A	044.		
5.	Iné pohľad. (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) – 391A	045.		

	Súvaha – str. aktív	č.	2009	2010
6.	Odložená daň. pohľad. (481A)	046.		
B.III.	Krátkodob. pohľadávky - súčet (r.048 až 054)	047.	586	33
B.III.1.	Pohľad. z obchodn. styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) – 391A	048.	31	32
2.	Pohľad. voči dcérskej účt. jednotke (351A) – 391A	049.		
3.	Ostatn. pohľad. v rámci konsolidov. celku (351A) – 391A	050.		
4.	Pohľad. voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA, 398A) – 391A	051.		
5.	Soc. poistenie (336) – 391A	052.		
6.	Daň. pohľad. a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347) – 391A	053.	555	1
7.	Iné pohľad. (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) – 391A	054.		
B.IV.	Fin. účty - súčet (r.056 až r.060)	055.	19 539	19 560
B.IV.1.	Peniaze (211, 213, 21X)	056.	9 232	9 262
2.	Účty v bank. (221A, 22X +/- 261)	057.	10 307	10 298
3.	Účty v bank. s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok 22XA	058.		
4.	Krátkodob. FM (251,253, 256, 257, 25X) - /291, 29X/	059.		
5.	Obstarávaný krátkodob. FM (259, 314) - 291	060.		
C.	Čas. rozlíšenie - súčet (r.062 až r.065)	061.	358	516
C.1.	N budúc. obd. dlhodobé (381A, 382A)	062.	358	516
2.	N budúc. obd. krátkodobé (381A, 382A)	063.		
3.	P budúc. obd. dlhodobé (385A)	064.		
4.	P budúc. obd. krátkodobé (385A)	065.		

Str. pasív

	Súvaha – str. pasív	č.	2009	2010
	SPOLU VI A ZÁVAZKY r.067 + r.088 + r.119	066.	33 603	33 349
A.	VI r.068 + r.073 + r.080 + r.084 + r.087	067.	2 904	4 641
A.I.	ZI - súčet (r.069 až 072)	068.	6 639	6 639
A.I.1.	ZI (411 alebo +/- 491)	069.	6 639	6 639
2.	Vlastn. akcie a vlastné obchodn. podiely (/-/252)	070.		
3.	Zmena ZI +/- 419	071.		
4.	Pohľadávky za upísané VI (/-/353)	072.		
A.II	Kapitálové fondy - súčet (r.074 až 079)	073.		
A.II.1.	Emisn. ážio (412)	074.		
2.	Ostatn. kapitál. fondy (413)	075.		
3.	Zák. rez. fond (Nedeliteľn. fond) z kapitálov. vkladov (417,418)	076.		
4.	Oceňovacie rozdiel. z precenenia majetku a záväzkov (+/- 414)	077.		
5.	Oceňovac. rozdiel. z kapitál. účastín (+/- 415)	078.		
6.	Oceňovac. rozdiel. z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení (+/- 416)	079.		
A.III.	Fondy zo zisku - súčet (r.081 až r.083)	080.		
A.III.1.	Zák. rez. fond (421)	081.		
2.	Nedeliteľn. fond (422)	082.		
3.	Štatutárn. fondy a ostatn. fondy (423, 427, 42X)	083.		
A.IV.	VH minulých rokov r.085 + r.086	084.	-4 297	-3 736
A.IV.1.	Nerozdel. zisk minul. rokov (428)	085.		561
2.	Neuhrad. strata minul. rokov (/-/429)	086.	-4 297	-4 297
A.V.	VH za účt. obd. po zdanení /+ -/ r.001 – (r.068 + r.073 + r.084 + r.088 r.119)	087.	562	1 738
B.	Záväzky r.89 + r.94 + r.105 + r.115 + r.116	088.	30 699	28 708
B.I.	Rezervy - súčet (r.090 až r.093)	089.		
B.I.1.	Rez. zákonné dlhodob. (451A)	090.		
2.	Rez. zákonné krátkodob. (323A, 451A)	091.		
3.	Ostatn. dlhodob. rez. (459A, 45XA)	092.		
4.	Ostatn. krátkodob. rez. (323A, 32X, 459A, 45XA)	093.		

	Súvaha – str. pasív	č.	2009	2010
B.II.	Dlhodob. záväzky - súčet (r.095 až r.104)	094.	307	328
B.II.1.	Dlhodob. záväzky z obchodn. styku (479A)	095.		
2.	Dlhodob. nevyfakturované dodávky (476A)	096.		
3.	Dlhodob. záväzky voči dcérskej účt. jedn. a materskej účt. jedn. (471A)	097.		
4.	Ostatn. dlhodob. záväzky v rámci konsolidovan. celku (471A)	098.		
5.	Dlhodob. prijaté preddavky (475A)	099.		
6.	Dlhodob. zmenky na úhradu (478A)	100.		
7.	Vydan. dlhopisy (473A /-/ 255A)	101.		
8.	Záväzky zo soc. fondu (472)	102.	307	328
9.	Ostatn. dlhodob. záväzky (474A, 479A, 47XA, 372A, 373A, 377A)	103.		
10.	Odložený daň. záväzok (481A)	104.		
B.III.	Krátkodob. záväzky - súčet (r.106 až r.114)	105.	23 751	18 578
B.III.1.	Záväzky z obchodn. styku (321, 322, 324, 325, 32X, 475A, 478A, 479A, 47XA)	106.	17 519	12 323
2.	Nevyfakturov. dodávky (326, 476A)	107.		
3.	Záväzky voči dcérskej účt. jedn. a materskej účt. jedn. (361A, 471A)	108.		
4.	Ostatn. záväzky v rámci konsolidov. celku (361A, 36XA, 471A, 47XA)	109.		
5.	Záväzky voči spoločník. a združeniu (364, 365, 366, 367, 368, 398A, 478A, 479A)	110.	5 526	4 875
6.	Záväzky voči zamestnanc. (331, 333, 33X, 479A)	111.	261	348
7.	Záväzky zo soc. poistenia (336, 479A)	112.	149	152
8.	Daň. záväzky a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347, 34X)	113.	22	532
9.	Ostatn. záväzky (372A, 373A, 377A, 379A, 474A, 479A, 47X)	114.	274	348
B.IV.	Krátkodob. fin. výpomoci (241, 249, 24X, 473A, /-/255A)	115.		
B.V.	Bank. úvery r.117 + r.118	116.	6 641	9 802
B.V.1.	Bank. úvery dlhodob. (461A, 46XA)	117.		
2.	Bežné bank. úvery (221A, 231, 232, 23X, 461A, 46XA)	118.	6 641	9 802
C.	Čas. rozlíšenie - súčet (r.120 až r.123)	119.		
C.1.	Výd. budúcich obd. dlhodob. (383A)	120.		
2.	Výd. budúcich obd. krátkodob. (383A)	121.		
3.	Výn. budúcich obd. dlhodob. (384A)	122.		
4.	Výn. budúcich obd. krátkodob. (384A)	123.		

Príloha č.2: Výkaz ziskov a strát (2009-2010) v eurách

VZaS	č.	2009	2010
I. Tržby z predaja tovaru (604)	1.	129 212	109 454
A. N vynaložené na obstaranie predan. tovaru (504, 505A)	2.	108 322	92 654
+ Obchodn. marža - r.01 – r.02	3.	20 890	16 800
II. Výroba r.05 + r.06 + r.07	4.		
II.1. Tržby z predaja vlastn. výrobk. a služieb (601, 602)	5.		
2. Zmeny stavu vnútroorganizačn. služieb (+/- účt.skupina 61)	6.		
3. Aktivácia (účt.skupina 62)	7.		
B. Výrobn. spotreba - r.09 + r.10	8.	12 281	7 004
B.1. Spotreba materiálu, energie a ostatn. neskladovateľn. dodávok (501, 502, 503, 505A)	9.	3 019	2 030
2. Služby (účt.skupina 51)	10.	9 262	4 974
+ Pridaná hodn. - r.03 + r.04 – r.08	11.	8 609	9 796
C. Osobné N - súčet (r.13 až 16)	12.	6 453	6 400
C.1. Mzdové N (521, 522)	13.	4 586	4 595
2. Odmeny členom orgánov spoločn. a družstva (523)	14.		
3. N na soc. poistenie (524, 525, 526)	15.	1 370	1 311
4. Sociálne N (527, 528)	16.	497	494
D. Dane + poplatky (účt.skupina 53)	17.	133	133
E. Odpisy a opravn. položky k DNM a DHM (551, 553)	18.		
III. Tržby z predaja DM a materiálu (641, 642)	19.		
F. ZC predaného DM a predan. materiálu (541, 542)	20.		
G. Tvorba a zúčtovanie opravn. položiek k pohľadávkam +/- 547	21.		
IV. Ostatn. výnosy z hosp. činn. (644, 645, 646, 648, 655, 657)	22.		
H. Ostatn. N na hosp. činn. (543, 544, 545, 546, 548, 549, 555, 557)	23.	481	100
V. Prevod výnosov z hosp. činn. (-) (697)	24.		
I. Prevod N na hosp. činn. (-) (597)	25.		
* VH z hosp. činn. r.11 – r.12 – r.17 – r.18 – r.19 – r.20 – r.21 – r.22 – r.23 + (- r.24) – (- r.25)	26.	1 542	3 163
VI. Tržby z predaja CP a podiely (661)	27.		
J. Predané CP a podiely (561)	28.		
VII. Výnosy z dlhodob. FM r.30 + r.31 + r.32	29.		
VII.1. Výnosy z CP a podielov v dcérskej účt. jednotke a v spoločnosti s podstatn. vplyvom (665A)	30.		
2. Výnosy z ostatných dlhodob. CP a podielov (665A)	31.		
3. Výnosy z ostatného dlhodob. FM (665A)	32.		
VIII. Výnosy z krátkodob. FM (666)	33.		
K. N na krátkodobý FM (566)	34.		
IX. Výnosy z precenenia CP a výnosy z derivát. operácií (664, 667)	35.		
L. N na precenenie CP a N na derivát. operácie (564, 567)	36.		
M. Tvorba a zúčtovanie opravn. položiek k FM +/- 565	37.		
X. Výnos. úroky (662)	38.	80	6
N. Náklad. úroky (562)	39.	296	628
XI. Kurz. zisky (663)	40.		
O. Kurz. straty (563)	41.		
XII. Ostatné výnosy z fin. činn. (668)	42.		
P. Ostatné N na fin. činn. (568, 569)	43.	764	803
XIII. Prevod fin. výnosov (-) (698)	44.		
R. Prevod fin. N (-) (598)	45.		
* VH z fin. činnosti r.27 – r.28 + r.29 + r.33 – r.34 + r.35 – r.36 – r.37 + r.38 – r.39 + r.40 – r.41 + r.42 – r.43 + (-r.44) – (- r.45)	46.	- 980	- 1 425
** VH z bežnej činn. pred zdanením r.26 + r.46	47.	562	1 738
S. Daň z príjmov z bežnej činn. r.47 – r.48	48.		
S.1. - splatné (591, 595)	49.		

	VZaS	č.	2009	2010
2.	- odložená (+/- 592)	50.		
**	VH z bežnej činn. r.47 – r.48	51.	562	1 738
XIV.	Mimoriadne výnosy (účt. skupina 68)	52.		
T.	Mimoriadne N (účt. skupina 58)	53.		
*	VH z mimoriadnej činn. pred zdanením r.52 – r.53	54.		
U.	Daň z príjmov z mimoriadnej činn. r.56 + r.57	55.		
U.1.	- splatná (593)	56.		
2.	- odložená (+/- 594)	57.		
*	VH z mimoriadnej činn. po zdanení	58.		
***	VH za účt. obd. pred zdanením (+/-) [r.47 + r.54]	59.	562	1 738
V.	Prevod podielov na VH spoločníkom (+/- 596)	60.		
***	VH za účt. obd. po zdanení (+/-) [r.51 + r.58 + r.60]	61.	562	1 738

Príloha č.3: Vzorce – pomerové finančné ukazovatele

Pohotovú likvidita $PL = \frac{FÚ}{KZ + KÚ}$

Bežná likvidita $BL = \frac{FÚ + KP}{KZ + KÚ}$

Celková likvidita $CL = \frac{FÚ + KP + Z}{KZ + KÚ}$

FÚ- finančné účty

P- krátkodobé pohľadávky

Z- zásoby

KZ- krátkodobé záväzky

KÚ- krátkodobé úvery

Doba obratu zásob $Doz = \frac{zásoby}{tržby} \cdot 365$

Obrat aktív $Oa = \frac{tržby}{majetok}$

Celková zadlženosť podniku $CZP = \frac{záväzky}{majetok} \cdot 100$

Zadlženosť vlastného imania $ZVI = \frac{záväzky}{VI} \cdot 100$

Zadlženosť voči bankám $ZVB = \frac{úvery}{majetok} \cdot 100$

Rentabilita aktív $ROA = \frac{VH}{majetok} \cdot 100$

Rentabilita VI $ROE = \frac{VH}{VI} \cdot 100$

Rentabilita tržieb $ROS = \frac{VH}{tržby} \cdot 100$

VH- výsledok hospodárenia za účtovné obdobie